

УНІВЕРСИТЕТ «КРОК»
Навчально-науковий інститут медицини
Кафедра прикладної медицини

Нещадим Алла Григорівна

УДК 342.951:61-044.332(477)

Дипломна робота

На тему: «Розвиток правового забезпечення закладів громадського здоров'я
в Україні відповідно до норм і стандартів Європейського Союзу»

Спеціальність 229 Громадське здоров'я

Освітня програма: Громадське здоров'я

Подається на здобуття освітнього ступеня «магістр»

Дипломна магістерська робота містить результати власних доробок.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на
відповідне джерело.

_____ А.Г. Нещадим

(підпис, ініціали та прізвище здобувача)

Науковий керівник Алькема Віктор Григорович,
доктор економічних наук, професор

(прізвище, ім'я, по батькові,
науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ З ПОЗИЦІЇ НОРМ І СТАНДАРТИВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	10
1.1. Сутність і роль правового забезпечення діяльності закладів громадського здоров'я в Україні.....	10
1.2. Дослідження історії розвитку та існуючих ключових норм і стандартів Європейського Союзу у сфері громадського здоров'я.....	19
1.3. Правове регулювання діяльності закладів громадського здоров'я в сучасній Україні.....	29
Висновки до розділу.....	40
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РОБОТИ ДУ «ВІННИЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР КОНТРОЛЮ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ХВОРОБ МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»	44
2.1. Основні характеристики діяльності ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України».....	44
2.2. Аналіз завдань ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» щодо правового забезпечення діяльності.....	51
2.3. Проблеми у правовому забезпеченні діяльності закладів громадського здоров'я, у тому числі ДУ «Вінницький	

обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України».....	55
Висновки до розділу.....	64
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА ПРОПОЗИЦІЙ З РОЗВИТКУ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКЛАДІВ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ ВІДПОВІДНО ДО НОРМ І СТАНДАРТІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	70
3.1. Ключові аспекти необхідних реформ і заходів для поліпшення правового забезпечення закладів громадського здоров'я в Україні.....	70
3.2. Напрями адаптації ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб» у контексті правового забезпечення його функціонування до норм і стандартів Європейського Союзу.....	78
Висновки до розділу.....	84
ВИСНОВКИ.....	87
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	92
ДОДАТКИ.....	97

АНОТАЦІЯ

Дипломна магістерська робота вищої освіти ступеня «магістр» спеціальності 229 Громадське здоров'я освітньої програми «Громадське здоров'я» на тему "Розвиток правового забезпечення закладів громадського здоров'я в Україні відповідно до норм і стандартів Європейського Союзу" містить 100 сторінок, 2 таблиці, 5 рисунків, список літератури з 43 найменувань, 3 додатки.

КЛЮЧОВІ СЛОВА. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я, ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ, ЗАКОНОДАВСТВО.

Мета роботи – на основі дослідження сучасних міжнародних та вітчизняних досягнень у питаннях розвитку правового забезпечення закладів громадського здоров'я, а також аналізу особливостей роботи ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб» розробити пропозиції для поліпшення правового забезпечення закладів громадського здоров'я в Україні, а також напрями адаптації до норм і стандартів Європейського Союзу.

Для досягнення зазначеної мети було поставлено і вирішено такі задачі: визначено сутність і роль правового забезпечення діяльності закладів громадського здоров'я в Україні; досліджено історію розвитку та існуючі ключові норми і стандарти Європейського Союзу у сфері громадського здоров'я; розглянуто правове регулювання діяльності закладів громадського здоров'я в сучасній Україні; надано основні характеристики діяльності ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України»; проведено аналіз завдань ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» щодо правового забезпечення діяльності; визначено проблеми у правовому забезпеченні діяльності закладів громадського здоров'я, у тому числі ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України»; сформовано ключові аспекти необхідних реформ і заходів для поліпшення правового забезпечення закладів громадського здоров'я в Україні; запропоновано напрями адаптації ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб» у контексті правового забезпечення його функціонування до норм і стандартів Європейського Союзу.

Об'єкт дослідження – процес розвитку правового забезпечення відповідно до норм і стандартів Європейського Союзу з позиції функціонування закладів громадського здоров'я на прикладі діяльності ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб». Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні аспекти з розвитку правового забезпечення закладів громадського здоров'я відповідно до норм і стандартів Європейського Союзу. При вирішенні визначених у роботі завдань використано такі методи вивчення об'єкта дослідження: теоретичний аналіз; функціональний аналіз; комплексний підхід.

Встановлено, що для поліпшення правового забезпечення закладів громадського здоров'я в Україні необхідно реалізувати ряд заходів, які сприятимуть створенню ефективної та сучасної системи охорони здоров'я: аналіз та ревізія існуючого законодавства; оновлення законодавчих актів; управління якістю медичних послуг; підвищення кваліфікації кадрів;

розробка стратегій здоров'я населення; формування партнерства з міжнародними організаціями; громадська активність та обізнаність; моніторинг і оцінка результатів.

ABSTRACT

Degree work of the applicant of higher education degree "Master" specialty 229 "Public health" specialization "Public health" on the topic "Development of legal support for public health institutions in Ukraine in accordance with the norms and standards of the European Union" contains 100 pages, 2 tables, 5 figures, a list of references from 43 titles, 3 applications.

KEY WORDS. LEGAL SUPPORT, PUBLIC HEALTH, EUROPEAN UNION, LEGISLATION.

The purpose of the work is to develop proposals for improving the legal support for public health institutions in Ukraine, as well as directions for adaptation to the norms and standards of the European Union, based on a study of modern international and domestic achievements in the development of legal support for public health institutions, as well as an analysis of the features of the work of the State Institution "Vinnytsia Regional Center for Disease Control and Prevention".

To achieve this goal, the following tasks were set and solved: the essence and role of legal support for the activities of public health institutions in Ukraine were determined; the history of development and existing key norms and standards of the European Union in the field of public health were studied; the legal regulation of the activities of public health institutions in modern Ukraine was considered; the main characteristics of the activities of the State Institution "Vinnytsia Regional Center for Disease Control and Prevention of the Ministry of Health of Ukraine" were provided; an analysis of the tasks of the State Institution "Vinnytsia Regional Center for Disease Control and Prevention of the Ministry of Health of Ukraine" regarding legal support for activities was conducted; problems in the legal support for the activities of public health institutions, including the State Institution "Vinnytsia Regional Center for Disease Control and Prevention of the Ministry of Health of Ukraine" were identified; key aspects of necessary reforms and measures to improve the legal support for public health institutions in Ukraine were formed; directions for adapting the State Institution "Vinnytsia Regional Center for Disease Control and Prevention" in the context of legal support for its functioning to the norms and standards of the European Union are proposed.

The object of the study is the process of developing legal support in accordance with the norms and standards of the European Union from the perspective of the functioning of public health institutions using the example of the activities of the State Institution "Vinnytsia Regional Center for Disease Control and Prevention". The subject of the study is the theoretical, methodological and practical aspects of the development of legal support for public health institutions in accordance with the norms and standards of the European Union. When solving the tasks identified in the work, the following methods of studying the object of the study were used: theoretical analysis; functional analysis; comprehensive approach.

ВСТУП

Актуальність теми дослідження.

З огляду на зростаючі вимоги до якості охорони здоров'я, захисту прав пацієнтів і підвищення ефективності національної системи громадського здоров'я, адаптація українського законодавства до європейських стандартів є необхідним кроком. Європейські норми встановлюють високі вимоги до забезпечення епідеміологічної безпеки, контролю за інфекційними та неінфекційними захворюваннями, а також дотримання санітарно-гігієнічних стандартів, що робить їх впровадження важливим етапом для підвищення рівня медичних послуг і гарантування здоров'я населення. Зближення українського законодавства з європейськими стандартами сприятиме кращій співпраці з міжнародними організаціями та відкриє доступ до новітніх медичних технологій, досліджень і фінансової підтримки. Це також посилює готовність країни до інтеграції з Європейським Союзом, допомагає адаптувати українську систему громадського здоров'я до європейської моделі, орієнтованої на профілактику, моніторинг і швидке реагування на загрози здоров'ю. Тож розвиток правового забезпечення закладів громадського здоров'я у відповідності до норм ЄС не тільки підвищує якість охорони здоров'я в Україні, але й зміцнює її міжнародні позиції. Впровадження європейських стандартів є важливим кроком у підвищенні ефективності української системи громадського здоров'я, забезпеченні прав громадян на безпечне і доступне медичне обслуговування та посиленні інтеграції з Європейським Союзом.

Теоретичне і практичне значення роботи полягає в узагальненні теоретичних, методичних і практичних напрацювань з розробки шляхів покращення демографічної ситуації в Україні.

Об'єктом дослідження є процес розвитку правового забезпечення відповідно до норм і стандартів Європейського Союзу з позиції

функціонування закладів громадського здоров'я на прикладі діяльності ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб».

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні аспекти з розвитку правового забезпечення закладів громадського здоров'я відповідно до норм і стандартів Європейського Союзу.

Метою роботи є на основі дослідження сучасних міжнародних та вітчизняних досягнень у питаннях розвитку правового забезпечення закладів громадського здоров'я, а також аналізу особливостей роботи ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб» розробити пропозиції для поліпшення правового забезпечення закладів громадського здоров'я в Україні, а також напрями адаптації до норм і стандартів Європейського Союзу.

Відповідно до мети було поставлено та виконано такі **завдання роботи**:

- 1) визначено сутність і роль правового забезпечення діяльності закладів громадського здоров'я в Україні;
- 2) досліджено історію розвитку та існуючі ключові норми і стандарти Європейського Союзу у сфері громадського здоров'я;
- 3) розглянуто правове регулювання діяльності закладів громадського здоров'я в сучасній Україні;
- 4) надано основні характеристики діяльності ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України»;
- 5) проведено аналіз завдань ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» щодо правового забезпечення діяльності;
- 6) визначено проблеми у правовому забезпеченні діяльності закладів громадського здоров'я, у тому числі ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України»;

7) сформовано ключові аспекти необхідних реформ і заходів для поліпшення правового забезпечення закладів громадського здоров'я в Україні;

8) запропоновано напрями адаптації ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб» у контексті правового забезпечення його функціонування до норм і стандартів Європейського Союзу.

Джерела інформації. При написанні дипломної роботи були використані літературні джерела, в яких висвітлено науково-методичні та практичні підходи і положення щодо напрямів і заходів з розвитку правового забезпечення закладів громадського здоров'я відповідно до норм і стандартів Європейського Союзу, а також розкрито засади нормативно-правового регулювання цього процесу. Значна увага під час підготовки роботи приділялась дослідженню положень нормативно-законодавчих актів, які регламентують діяльність установ громадського здоров'я, сфери охорони здоров'я та питання формування правового забезпечення їх діяльності. Активно використовувалися інтернет-джерела, інформація з сайтів Міністерства охорони здоров'я.

Методи дослідження. Завдання, які було поставлено в дипломній роботі, виконувались за допомогою використання таких методів: **теоретичний аналіз** – для визначення сутності і ролі правового забезпечення діяльності закладів громадського здоров'я в Україні; **функціональний аналіз** – для аналізу завдань ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» щодо правового забезпечення діяльності; **комплексний підхід** – для розробки пропозицій з розвитку правового забезпечення закладів громадського здоров'я в Україні відповідно до норм і стандартів Європейського Союзу.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що встановлено, що для поліпшення правового забезпечення закладів громадського здоров'я в Україні необхідно реалізувати ряд заходів, які

сприятимуть створенню ефективної та сучасної системи охорони здоров'я: аналіз та ревізія існуючого законодавства; оновлення законодавчих актів; управління якістю медичних послуг; підвищення кваліфікації кадрів; розробка стратегій здоров'я населення; формування партнерства з міжнародними організаціями; громадська активність та обізнаність; моніторинг і оцінка результатів. Всі ці заходи, реалізовані в єдиній системі, сприятимуть створенню більш ефективної, прозорої та адаптивної системи охорони здоров'я в Україні. Це дозволить не лише покращити якість медичних послуг, але й зміцнити довіру населення до медичних установ, а також забезпечити більш високий рівень здоров'я громадян у цілому. В результаті, країна отримає можливість успішно протистояти сучасним викликам у сфері громадського здоров'я та забезпечити добробут своїх громадян.

РОЗДІЛ 1

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРАВОВОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ З ПОЗИЦІЇ НОРМ І СТАНДАРТІВ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

1.1. Сутність і роль правового забезпечення діяльності закладів громадського здоров'я в Україні

Громадське здоров'я є ключовим елементом сучасного суспільства, адже його метою є забезпечення здоров'я населення в цілому, а не лише окремих індивідів. **Головним завданням громадського здоров'я є збереження, зміцнення та покращення здоров'я всіх громадян через профілактичні заходи, освітні ініціативи, а також контроль і боротьбу з поширенням захворювань.**

У сучасному світі громадське здоров'я набуває особливого значення через глобальні виклики, такі як епідемії, старіння населення, забруднення довкілля та зростання поширеності хронічних хвороб. Ефективна система громадського здоров'я сприяє продовженню тривалості життя, зменшенню рівня смертності та підвищенню якості життя. Важливими напрямками діяльності є імунізація, боротьба з інфекційними захворюваннями, розвиток здорових навичок і звичок, а також охорона навколишнього середовища.

Завдяки комплексному підходу громадське здоров'я також допомагає скоротити витрати на медичну допомогу, адже профілактика захворювань є менш затратною порівняно з лікуванням. Загалом громадське здоров'я відіграє важливу роль у зміцненні економічної стабільності, соціального добробуту та сталого розвитку суспільства [3].

Заклади громадського здоров'я – це установи, які надають широкий спектр послуг, спрямованих на охорону здоров'я населення, профілактику

захворювань, а також підтримку та покращення загального добробуту. До них належать установи, що займаються епідеміологічним наглядом, профілактикою інфекційних та неінфекційних захворювань, імунізацією, проведенням санітарно-гігієнічних заходів, а також установи, які підтримують освітні програми для формування здорових звичок у населення.

Роль закладів громадського здоров'я полягає в зниженні рівня захворюваності та запобіганні поширенню епідемій, що сприяє покращенню якості життя та тривалості життя громадян. Вони також допомагають зменшити навантаження на систему охорони здоров'я завдяки акценту на профілактиці, а не на лікуванні вже існуючих хвороб. Серед ключових функцій цих закладів:

1. Епідеміологічний моніторинг: Відстеження і контроль захворювань, що дозволяє виявляти та швидко реагувати на спалахи інфекційних хвороб.

2. Профілактика та імунізація: Організація та проведення вакцинації для попередження розповсюдження інфекційних захворювань, таких як грип, коронавірусна інфекція та інші.

3. Освітні програми та просвітництво: Підвищення обізнаності населення щодо здорового способу життя, профілактики захворювань, важливості регулярного медичного огляду та дотримання здорового харчування.

4. Охорона довкілля та громадська санітарія: Контроль якості води, продуктів харчування, повітря та інших факторів навколишнього середовища, які можуть впливати на здоров'я людей.

Заклади громадського здоров'я відіграють важливу роль у забезпеченні здорового середовища для життя та роботи, а також у підтримці економічної стабільності суспільства. Їх діяльність допомагає зменшити витрати на лікування, підвищуючи водночас рівень загальної продуктивності і якості життя населення [5].

Метою правового забезпечення діяльності закладів громадського здоров'я є створення ефективної та стабільної нормативно-правової бази, яка

регулює всі аспекти функціонування цих закладів для забезпечення охорони здоров'я населення. Правове забезпечення допомагає організувати діяльність закладів громадського здоров'я таким чином, щоб вони могли своєчасно та якісно реагувати на загрози для здоров'я населення, а також запобігати поширенню захворювань через впровадження профілактичних заходів.

Основні цілі правового забезпечення діяльності закладів громадського здоров'я включають (рис. 1.1) [7]:

1. Гарантія якості та доступності послуг: Забезпечення, щоб всі громадяни мали рівний доступ до послуг громадського здоров'я, таких як вакцинація, профілактичні огляди та інші програми, незалежно від їхнього соціального статусу чи місця проживання.

2. Захист громадського здоров'я: Регламентація та координація дій щодо запобігання інфекційним та неінфекційним захворюванням, а також заходів з реагування на епідеміологічні загрози. Наприклад, закони, які регулюють карантинні заходи під час спалахів хвороб, правила вакцинації та контроль якості навколишнього середовища.

3. Безпека громадян: Впровадження стандартів, які гарантують безпечні умови для життя та праці, зокрема, контроль за санітарними нормами на підприємствах, у громадських місцях, навчальних закладах і медичних установах.

4. Забезпечення фінансування та належної інфраструктури: Встановлення правових рамок для стабільного фінансування закладів громадського здоров'я, що включає розподіл державного та місцевого бюджетів, а також підтримку партнерських програм з міжнародними організаціями (як, наприклад, з ВООЗ чи ЄС).

5. Підвищення професійних стандартів: Регулювання умов підготовки, атестації та ліцензування медичних працівників у сфері громадського здоров'я, що дозволяє забезпечити високу кваліфікацію кадрів, які надають послуги у цій сфері.

Основні цілі правового забезпечення діяльності закладів громадського здоров'я



1. Гарантія якості та доступності послуг: Забезпечення, щоб всі громадяни мали рівний доступ до послуг громадського здоров'я, таких як вакцинація, профілактичні огляди та інші програми, незалежно від їхнього соціального статусу чи місця проживання.

2. Захист громадського здоров'я: Регламентація та координація дій щодо запобігання інфекційним та неінфекційним захворюванням, а також заходів з реагування на епідеміологічні загрози. Наприклад, закони, які регулюють карантинні заходи під час спалахів хвороб, правила вакцинації та контроль якості навколишнього середовища.

3. Безпека громадян: Впровадження стандартів, які гарантують безпечні умови для життя та праці, зокрема, контроль за санітарними нормами на підприємствах, у громадських місцях, навчальних закладах і медичних установах.

4. Забезпечення фінансування та належної інфраструктури: Встановлення правових рамок для стабільного фінансування закладів громадського здоров'я, що включає розподіл державного та місцевого бюджетів, а також підтримку партнерських програм з міжнародними організаціями (як, наприклад, з ВООЗ чи ЄС).

5. Підвищення професійних стандартів: Регулювання умов підготовки, атестації та ліцензування медичних працівників у сфері громадського здоров'я, що дозволяє забезпечити високу кваліфікацію кадрів, які надають послуги у цій сфері.

6. Права та обов'язки громадян: Встановлення законодавчо обґрунтованих прав і обов'язків громадян щодо їхнього особистого внеску у збереження здоров'я, наприклад, обов'язок проходити профілактичні огляди чи вакцинуватися для запобігання розповсюдженню інфекційних хвороб.

Рис. 1.1. Основні цілі правового забезпечення діяльності закладів громадського здоров'я

Джерело: розроблено автором за [17]

6. Права та обов'язки громадян: Встановлення законодавчо обґрунтованих прав і обов'язків громадян щодо їхнього особистого внеску у збереження здоров'я, наприклад, обов'язок проходити профілактичні огляди чи вакцинуватися для запобігання розповсюдженню інфекційних хвороб.

Отже, правове забезпечення закладів громадського здоров'я покликане не лише захищати здоров'я населення, але й створювати правові умови для ефективної діяльності цих закладів, підвищення їхньої якості та безпеки. Це, у свою чергу, сприяє соціально-економічному розвитку країни, зміцненню здоров'я нації та підвищенню рівня загального добробуту.

Сутність правового забезпечення закладів громадського здоров'я в Україні полягає у створенні правової бази, яка дозволяє ефективно організувати діяльність системи громадського здоров'я, забезпечувати її якість, доступність і безпеку для населення. Останніми роками Україна активно адаптує своє законодавство до норм і стандартів Європейського Союзу, що особливо важливо в умовах євроінтеграції та орієнтації на кращі світові практики [8].

Згідно з нормами ЄС, система громадського здоров'я має базуватися на таких **принципах**:

1. **Захист і профілактика здоров'я населення:** Правові норми ЄС спрямовані на зниження ризиків для здоров'я населення, зокрема через профілактику інфекційних та неінфекційних захворювань, посилення контролю за факторами ризику, такими як тютюнопаління, надмірне вживання алкоголю, нездорове харчування тощо. Україна імплементує ці норми, зокрема через законодавство щодо обмеження реклами тютюну, алкоголю, харчування дітей тощо.

2. **Гармонізація стандартів у сфері охорони здоров'я:** У рамках асоціації з ЄС Україна працює над адаптацією законодавства, зокрема впроваджує європейські санітарні, епідеміологічні та екологічні стандарти. Це передбачає вдосконалення санітарного контролю, покращення якості медичних послуг, контроль за якістю води та повітря.

3. Права пацієнтів і доступність послуг: Відповідно до принципів ЄС, усі громадяни повинні мати рівний доступ до якісних медичних послуг, незалежно від їхнього соціально-економічного статусу чи місця проживання. В Україні це реалізується через програми загальнодоступної медицини, такі як реформа первинної ланки медичної допомоги, а також через спрощення доступу до основних медичних послуг.

4. Посилення системи контролю та моніторингу: Важливим елементом є створення систем моніторингу захворювань, що дозволяє оперативно реагувати на загрози для здоров'я населення, як це передбачено нормами ЄС. В Україні ця система була посилена особливо під час пандемії COVID-19, що сприяло вдосконаленню відстеження та контролю захворюваності на державному рівні.

5. Підтримка міжнародної співпраці та інтеграція до європейських програм: Україна також прагне приєднуватися до міжнародних і європейських ініціатив, таких як Horizon 2020 і EU4Health. Це дозволяє Україні отримувати фінансову та технічну підтримку для розвитку системи громадського здоров'я відповідно до найкращих практик ЄС.

6. Розвиток профілактичних заходів та освіта населення: Європейські стандарти акцентують увагу на профілактиці захворювань через освітні програми та пропаганду здорового способу життя. В Україні ці стандарти реалізуються через національні кампанії з профілактики неінфекційних захворювань, вакцинацію, просвітницькі програми щодо здорового харчування та фізичної активності.

7. Кадровий потенціал та кваліфікація: Європейський Союз вимагає високих стандартів для підготовки фахівців у галузі охорони здоров'я, включаючи заклади громадського здоров'я. Україна працює над впровадженням стандартів професійної підготовки медичних працівників, зокрема ліцензуванням, регулярними тренінгами та підвищенням кваліфікації, що відповідає вимогам ЄС.

Таким чином, **правове забезпечення** діяльності закладів громадського здоров'я в Україні, відповідно до стандартів Європейського Союзу, **спрямоване** на підвищення якості, доступності та безпеки медичних послуг для громадян. Цей процес гармонізації з європейськими нормами допомагає Україні створити сучасну, ефективну та орієнтовану на громадянина систему охорони здоров'я, що сприяє зміцненню здоров'я населення та покращенню якості життя.

Правове забезпечення закладів громадського здоров'я в Україні, розроблене відповідно до норм і стандартів Європейського Союзу, є стратегічним кроком на шляху до інтеграції країни в європейське співтовариство та підвищення рівня здоров'я населення. Цей процес включає адаптацію національної системи охорони здоров'я до європейських вимог, що має забезпечити сучасний підхід до захисту громадського здоров'я, профілактики захворювань і гарантування доступу до якісних медичних послуг для всіх громадян України.

Основна сутність європейських норм полягає в побудові стійкої системи громадського здоров'я, орієнтованої на профілактичні заходи, безпеку навколишнього середовища, забезпечення прав пацієнтів та розвиток медичних послуг відповідно до високих стандартів якості. Відповідно до цього підходу, заклади громадського здоров'я не обмежуються лише наданням медичних послуг, а також виконують важливі функції з моніторингу захворюваності, пропаганди здорового способу життя, здійснення санітарного нагляду та контролю за якістю води, повітря та харчових продуктів.

Для України інтеграція в європейський правовий простір у сфері громадського здоров'я несе низку важливих переваг. По-перше, вона сприяє створенню більш прозорої та ефективної системи охорони здоров'я, що відповідає потребам сучасного суспільства. По-друге, європейські норми ставлять акцент на правах громадян, забезпечуючи рівний доступ до

медичних послуг і захист прав пацієнтів, що є основним пріоритетом сучасної європейської медицини.

Профілактичний підхід ЄС до охорони здоров'я допомагає знизити загальний рівень захворюваності, що є економічно вигідним як для держави, так і для суспільства загалом. Запобігання захворюванням через систематичну вакцинацію, пропаганду здорового способу життя та контроль за факторами ризику є значно менш затратним підходом, ніж лікування хвороб у довготривалій перспективі. Відповідно, правове забезпечення в Україні також поступово включає ці елементи, зокрема через прийняття законодавчих актів, які регулюють питання вакцинації, протидії шкідливим звичкам та охорони навколишнього середовища.

Особливу роль у процесі адаптації відіграють європейські вимоги до забезпечення екологічної безпеки, які включають регулювання якості повітря, води та контроль за використанням хімічних речовин. Упровадження таких норм в Україні сприяє покращенню умов проживання населення та запобігає розвитку хвороб, пов'язаних із забрудненням довкілля. Європейські стандарти у цій сфері передбачають комплексний підхід, який сприяє зменшенню ризиків для здоров'я та створенню безпечного і здорового середовища.

Контроль за інфекційними захворюваннями та запобігання їх поширенню є ще однією важливою сферою правового забезпечення в рамках адаптації до стандартів ЄС. Україна, особливо у контексті боротьби з пандемією COVID-19, робить кроки до вдосконалення системи моніторингу, запроваджуючи стандарти, які відповідають загальноєвропейським вимогам. Вчасний обмін інформацією, координація дій і впровадження систем раннього попередження дозволяють оперативно реагувати на загрози для здоров'я населення.

Адаптація до стандартів ЄС також сприяє покращенню кадрової підготовки у сфері охорони здоров'я. Європейські вимоги до навчання та ліцензування медичних фахівців гарантують, що в системі працюють

висококваліфіковані спеціалісти, здатні забезпечувати надання якісних послуг. В Україні це питання також набуває актуальності у контексті підвищення рівня професійної підготовки кадрів та відповідності стандартам ЄС.

Важливим аспектом є також доступ до міжнародної підтримки у процесі адаптації до європейських норм. ЄС надає Україні фінансову та технічну підтримку для реформування системи охорони здоров'я, що сприяє впровадженню новітніх технологій і підходів у цій сфері. Доступ до європейських програм, таких як Horizon Europe і EU4Health, допомагає Україні розширювати наукові дослідження, впроваджувати інноваційні рішення та здійснювати обмін досвідом з іншими країнами.

У підсумку, правове забезпечення закладів громадського здоров'я в Україні, розроблене відповідно до європейських стандартів, є важливим елементом сучасних реформ. Це забезпечує створення національної системи громадського здоров'я, яка базується на принципах доступності, безпеки, прозорості та орієнтованості на громадян. Адаптація до норм ЄС дозволяє Україні не лише покращити якість медичних послуг, а й підвищити загальний рівень здоров'я населення, зменшити витрати на лікування через акцент на профілактиці та зміцнити інтеграцію в європейський простір.

Процес гармонізації українського законодавства зі стандартами ЄС забезпечує не лише відповідність вимогам сучасного громадського здоров'я, але й відкриває шлях до ефективнішої міжнародної співпраці, посилення стійкості системи охорони здоров'я та інтеграції України до європейського простору. Цей процес має довгостроковий вплив на якість життя українців і сприяє зміцненню здоров'я нації, що є ключовою складовою сталого розвитку країни.

1.2. Дослідження історії розвитку та існуючих ключових норм і стандартів Європейського Союзу у сфері громадського здоров'я

Історичний розвиток правового забезпечення громадського здоров'я має тривалу еволюцію, що починається від ранніх санітарних заходів і веде до створення сучасних систем охорони здоров'я, регульованих нормативно-правовими актами. Нижче розглянемо основні етапи розвитку правового забезпечення громадського здоров'я.

Початкові санітарні заходи та перші закони (XVII-XIX століття).

У Європі перші спроби правового регулювання громадського здоров'я були пов'язані з епідеміями чуми, холери та інших інфекційних захворювань. Держави почали впроваджувати карантинні заходи та створювати санітарні комісії, що регулювали заходи безпеки під час епідемій.

Введення карантинних постів, заборона ввезення заражених товарів і заходи із санітарного нагляду стали першими правовими актами з метою захисту здоров'я населення.

У Великобританії, наприклад, в 1848 році було прийнято Перший Закон про громадське здоров'я, який заклав основи державної політики у цій сфері, включаючи створення місцевих санітарних органів.

Інституціоналізація громадського здоров'я (XIX - початок XX століття).

У XIX столітті розвиток медицини і підвищення розуміння причин захворювань привели до впровадження більш комплексних заходів з охорони здоров'я. Починається створення медичних установ, що займаються профілактикою і контролем інфекційних хвороб.

Після відкриття бактеріальних збудників хвороб з'являються нові закони, що регулюють санітарний контроль, умови праці та захист робітників на промислових підприємствах.

В цей період були засновані перші медичні інститути, відповідальні за громадське здоров'я, такі як санітарно-епідеміологічні служби в країнах Європи.

Формування міжнародного права у сфері громадського здоров'я (XX століття).

Після Першої світової війни, зокрема у 1920-х роках, створюється Ліга Націй, яка започаткувала міжнародну співпрацю у сфері охорони здоров'я. Це був перший значний крок до створення міжнародного права з питань громадського здоров'я.

Після Другої світової війни у 1948 році було створено Всесвітню організацію охорони здоров'я (ВООЗ), що стало поворотним моментом у формуванні глобальних стандартів і рекомендацій щодо громадського здоров'я. ВООЗ займається розробкою міжнародних стандартів, координацією боротьби з хворобами і сприянням профілактиці та охороні здоров'я [4].

Багато країн ухвалюють нові закони щодо профілактики інфекційних захворювань, контролю над захворюваністю та поліпшення санітарних умов.

Розвиток громадського здоров'я в СРСР та його вплив на Україну (середина XX століття).

У радянський період в Україні створюється централізована система охорони здоров'я, яка приділяє велику увагу санітарному нагляду, профілактиці та контролю над інфекційними хворобами.

Було розроблено мережу санітарно-епідеміологічних служб, які здійснювали жорсткий контроль за дотриманням санітарно-гігієнічних норм на підприємствах, у навчальних закладах та громадських місцях.

Хоча ця система мала певні успіхи у боротьбі з інфекційними хворобами, вона була надзвичайно централізованою і мала ряд обмежень, пов'язаних із закритістю даних та відсутністю інновацій.

Пострадянський період та перехід до міжнародних стандартів (кінець XX - початок XXI століття).

Після здобуття незалежності у 1991 році, Україна взяла курс на реформування системи охорони здоров'я. Почали впроваджуватися нові закони, що відповідали сучасним європейським стандартам.

У 2000-х роках Україна почала активно співпрацювати з ВООЗ та Європейським Союзом, що вплинуло на розвиток правового забезпечення громадського здоров'я.

Прийняття законів щодо імунізації, профілактики захворювань, контролю за якістю води і повітря стало частиною інтеграції України у міжнародну спільноту.

Сучасний етап: адаптація до стандартів ЄС (2014 – дотепер).

З підписанням Угоди про асоціацію з ЄС у 2014 році Україна взяла на себе зобов'язання адаптувати своє законодавство до норм і стандартів Європейського Союзу. Зокрема, це стосується якості надання медичних послуг, регулювання імунізації, профілактики захворювань, контролю за інфекційними хворобами та підвищення стандартів у сфері санітарії та гігієни [6].

Було прийнято Закон України "Про систему громадського здоров'я", що є важливим кроком у наближенні до європейських норм, особливо в частині профілактики та раннього реагування на загрози для здоров'я населення.

Україна активно впроваджує цифрові рішення та розвиває нові форми управління даними у сфері охорони здоров'я, що відповідає вимогам ЄС щодо сучасного моніторингу та координації у сфері громадського здоров'я.

Історія правового забезпечення громадського здоров'я демонструє поступове розширення функцій та повноважень держави у сфері охорони здоров'я, від карантинних заходів до комплексного регулювання системи охорони здоров'я. У сучасний період, особливо в умовах євроінтеграції, Україна продовжує вдосконалювати правову базу, спрямовану на підвищення якості, доступності та ефективності медичних послуг відповідно до європейських і міжнародних стандартів.

З історії розвитку правового забезпечення громадського здоров'я можна зробити висновок, що цей процес є складним і динамічним, відображаючи як розвиток суспільних потреб, так і науковий та технологічний прогрес у сфері медицини. Від початкових заходів контролю за інфекційними хворобами до сучасних, високостандартизованих і інтегрованих систем охорони здоров'я — цей шлях відобразив важливість здоров'я як стратегічного ресурсу для будь-якої держави. Від найперших карантинних заходів і санітарних законів до створення національних і міжнародних організацій, розвиток правових норм і стандартів громадського здоров'я ставав відповіддю на нові виклики та загрози.

На сьогодні Україна, на шляху євроінтеграції, активно адаптує своє законодавство до європейських стандартів, що стало особливо важливим після підписання Угоди про асоціацію з ЄС у 2014 році. Це вплинуло на всі аспекти охорони громадського здоров'я, включаючи профілактику захворювань, контроль за епідеміологічними загрозами, захист прав пацієнтів і забезпечення доступу до медичних послуг. Цей процес важливий не лише для інтеграції в європейський простір, а й для підвищення якості медичних послуг у самій Україні. Впровадження нових стандартів дозволяє знизити ризики для здоров'я населення, зробити медичну допомогу більш доступною та якісною, а також сприяє підвищенню рівня обізнаності громадян щодо важливості профілактичних заходів [9].

Важливою є також інтеграція України до глобальних систем моніторингу громадського здоров'я та співпраця з міжнародними організаціями, такими як Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) і Європейський центр профілактики та контролю захворювань. Це дозволяє Україні бути частиною єдиної інформаційної та управлінської мережі, що сприяє ранньому реагуванню на епідемії та забезпечує можливість використання найкращих світових практик для збереження здоров'я населення.

Сучасний етап розвитку правового забезпечення громадського здоров'я в Україні акцентує увагу на профілактичних заходах, цифровізації та модернізації інфраструктури. Впровадження електронних медичних систем, таких як eHealth, дозволяє не лише зручно зберігати і аналізувати дані, а й забезпечує прозорість та ефективність у наданні медичних послуг. Цифровізація системи охорони здоров'я відповідає найсучаснішим вимогам ЄС і створює базу для покращення якості медичної допомоги.

Успішна адаптація до європейських норм дозволить Україні не лише вдосконалити власну систему охорони здоров'я, а й досягти нових стандартів у сфері громадського здоров'я, які забезпечують кращу якість життя для громадян. Проте цей процес потребує значних ресурсів, політичної волі та стабільної підтримки міжнародних партнерів. Продовження реформ у сфері охорони здоров'я є необхідною умовою для захисту населення від нових епідеміологічних загроз, підвищення тривалості та якості життя українців, а також успішної інтеграції країни у європейський та глобальний медичний простір.

Таким чином, розвиток правового забезпечення громадського здоров'я — це постійний процес, який відображає як національні, так і міжнародні потреби. В Україні він є частиною глобального тренду на інтеграцію, інновації та забезпечення сталого розвитку, що дозволяє створити ефективну і сучасну систему громадського здоров'я.

Норми і стандарти Європейського Союзу у сфері громадського здоров'я спрямовані на забезпечення високого рівня захисту здоров'я всіх громадян ЄС через єдині вимоги та рекомендації, які держави-члени повинні враховувати в національних політиках. Ці стандарти допомагають знижувати рівень захворюваності та смертності, запобігати епідеміям і створювати безпечне середовище для життя і роботи [12].

Ось ключові норми і стандарти Європейського Союзу у сфері громадського здоров'я:

1. Профілактика захворювань та охорона здоров'я:

- Інфекційні захворювання: ЄС впроваджує стандарти для запобігання та контролю за інфекційними захворюваннями. Важливими документами є рекомендації Європейського центру профілактики та контролю захворювань (ECDC) і директиви щодо санітарного нагляду та контролю інфекційних захворювань.

- Неінфекційні захворювання: В ЄС існує чітка політика боротьби з неінфекційними захворюваннями (серцево-судинними, респіраторними захворюваннями, діабетом та ін.) через стандарти профілактики, включаючи пропаганду здорового способу життя, обмеження на тютюнопаління та алкоголь, а також регулювання харчової безпеки.

2. Охорона довкілля та здоров'я:

- ЄС регулює вплив навколишнього середовища на здоров'я громадян, приймаючи директиви щодо якості повітря, питної води та безпеки харчових продуктів. Наприклад, ****Директива про якість повітря**** встановлює обмеження на викиди шкідливих речовин, таких як тверді частки, оксиди азоту та сірки, що можуть мати негативний вплив на здоров'я.

- Регламентация хімічних речовин (REACH)**: В ЄС діють суворі вимоги щодо контролю та обмеження використання хімічних речовин, які можуть бути шкідливими для здоров'я. Відповідно до REACH, компанії мають забезпечити безпеку хімічних речовин і проходити процес реєстрації та оцінки.

3. Імунізація та вакцинація:

- Європейська програма вакцинації: ЄС підтримує стандарти вакцинації для запобігання спалахам інфекційних захворювань, таких як кір, грип, коронавірусна інфекція. Стандарти охоплюють питання якості, ефективності та безпеки вакцин, а також проведення масових імунізаційних кампаній.

4. Система раннього попередження та реагування:

- Раннє виявлення та моніторинг: ЄС має єдину систему моніторингу громадського здоров'я, яка об'єднує дані з країн-членів для виявлення і

контролю інфекційних спалахів. Це дає можливість вчасно реагувати на епідеміологічні загрози.

- Механізми реагування на кризу: ЄС застосовує єдині стандарти реагування на надзвичайні ситуації в сфері громадського здоров'я, які включають координацію дій, обмін інформацією та забезпечення мобілізації ресурсів у випадку епідемій чи пандемій.

5. Захист прав пацієнтів і доступ до медичних послуг:

- Директива про права пацієнтів у транскордонній охороні здоров'я: В ЄС діють норми, які дозволяють громадянам отримувати медичні послуги в інших країнах-членах і забезпечують компенсацію витрат на лікування. Ця директива встановлює стандарти для захисту прав пацієнтів, зокрема щодо доступності, інформованості та якості медичних послуг.

- Європейська хартія прав пацієнтів: Даний документ захищає права пацієнтів, забезпечує стандарти якості медичних послуг, право на доступ до інформації про своє здоров'я та надання згоди на медичне втручання.

6. Контроль за здоров'ям і безпека на робочому місці:

- ЄС прийняв стандарти безпеки та охорони здоров'я працівників, зокрема Директиву про здоров'я та безпеку на роботі, яка вимагає створення безпечних умов для праці, моніторинг впливу шкідливих факторів і забезпечення захисту від професійних захворювань.

7. Забезпечення безпечної продукції та товарів:

- Європейські стандарти на продукти харчування та лікарські засоби: В ЄС існують суворі норми контролю якості та безпеки продуктів харчування, питної води і ліків. Європейське агентство з лікарських засобів (EMA) та Європейське агентство з безпеки харчових продуктів (EFSA) регулюють виробництво та продаж медикаментів і харчових товарів, встановлюючи вимоги для захисту споживачів.

8. Інновації та дослідження у сфері громадського здоров'я:

- ЄС активно підтримує дослідження в галузі медицини та охорони здоров'я через програми, такі як Horizon Europe та EU4Health. Ці програми

спрямовані на розвиток інноваційних рішень для покращення якості охорони здоров'я, включаючи нові підходи до лікування, профілактики та управління кризами у сфері охорони здоров'я.

9. Освітні програми та громадське інформування:

- ЄС також встановлює стандарти для пропаганди здорового способу життя та підвищення обізнаності громадян. У Європі активно проводяться програми інформування про важливість профілактики, регулярних медичних обстежень, вакцинації та дотримання здорового харчування.

Норми та стандарти Європейського Союзу у сфері громадського здоров'я створюють систему захисту здоров'я, яка орієнтована на профілактику, доступність та безпеку медичних послуг. Завдяки імплементації цих стандартів Україна покращує свій правовий і медичний простір, наближаючи національну систему охорони здоров'я до європейського рівня якості.

Таким чином, норми і стандарти Європейського Союзу у сфері громадського здоров'я відображають прагнення до забезпечення високих стандартів захисту здоров'я, соціального добробуту та якості життя населення через комплексний підхід до профілактики захворювань, охорони навколишнього середовища та розвитку медичних послуг. Стандарти ЄС є прикладом передової системи громадського здоров'я, яка спирається на науково обґрунтовані принципи, координацію дій між країнами-членами, а також забезпечує громадянам безпечні та доступні медичні послуги. Ця модель слугує прикладом для України в процесі реформування національної системи охорони здоров'я та її адаптації до європейських норм [2].

Зокрема, ЄС робить акцент на **профілактиці захворювань**, зокрема неінфекційних, таких як серцево-судинні хвороби, діабет і рак, які є одними з основних причин смертності та значних витрат на лікування. Європейська політика спрямована на підтримку здорового способу життя, боротьбу з тютюнопалінням, обмеження споживання алкоголю, розвиток фізичної активності та здорового харчування. Такий підхід не лише знижує

навантаження на медичну систему, але й сприяє підвищенню якості життя населення, що є пріоритетом і для України.

Європейський Союз також забезпечує **ефективний контроль за інфекційними захворюваннями**, використовуючи системи раннього попередження та механізми швидкого реагування на загрози здоров'ю населення. Інтеграція України до цих систем підвищує її здатність ефективно боротися з епідеміями та посилює захист населення. Пандемія COVID-19 показала, наскільки важливими є швидкий обмін інформацією, узгоджені карантинні заходи і спільне управління ресурсами, що є пріоритетними напрямками для співпраці між ЄС та Україною.

Окремою важливою сферою є **охорона навколишнього середовища та контроль за хімічними речовинами**. ЄС має чітко визначені норми щодо якості повітря, води, продуктів харчування та обмеження використання токсичних речовин, які можуть шкодити здоров'ю. Європейські стандарти в цій сфері спрямовані на зменшення ризиків, пов'язаних із забрудненням середовища, і на створення більш безпечних умов для життя і праці громадян. Для України імплементація цих стандартів є стратегічним кроком у збереженні природного середовища та забезпеченні безпеки продуктів і послуг.

Одним із ключових досягнень ЄС є **створення спільної нормативної бази для захисту прав пацієнтів**. Пацієнти в Європі мають гарантований доступ до якісних медичних послуг незалежно від країни перебування, і ці послуги повинні відповідати загальноєвропейським стандартам безпеки та ефективності. Для України ця модель слугує прикладом для подальшого розвитку правової бази у сфері охорони здоров'я, зокрема щодо захисту прав пацієнтів, що дозволяє не лише підвищити якість послуг, а й зробити систему більш прозорою та орієнтованою на потреби громадян.

Крім того, стандарти ЄС охоплюють **професійну підготовку і розвиток кадрів у сфері охорони здоров'я**, що включає регулярне підвищення кваліфікації, навчання та обов'язкову акредитацію медичних

працівників. В Україні цей аспект реформ є важливим кроком у забезпеченні високого рівня надання медичних послуг, оскільки він дозволяє створити конкурентоспроможну медичну систему, де працюють висококваліфіковані фахівці.

Загалом, адаптація норм і стандартів Європейського Союзу у сфері громадського здоров'я в Україні є надзвичайно важливим процесом, що сприяє підвищенню рівня медичних послуг, зниженню рівня захворюваності та підвищенню тривалості життя населення. Успішна імплементація цих стандартів сприяє не лише покращенню громадського здоров'я, а й створенню умов для стабільного соціально-економічного розвитку країни, зміцненню довіри населення до системи охорони здоров'я та підвищенню рівня безпеки.

Адаптація України до європейських стандартів у сфері громадського здоров'я також має позитивний вплив на інтеграцію країни в європейський простір, що є важливим кроком на шляху до набуття членства в ЄС. Це дозволяє Україні брати участь у європейських програмах підтримки здоров'я, обміну знаннями, проведенні спільних досліджень і реалізації проєктів, що сприяють сталому розвитку вітчизняної системи охорони здоров'я.

Впровадження європейських норм також сприяє розширенню можливостей для співпраці з міжнародними організаціями та партнерами, що надає Україні фінансову, технічну і методологічну підтримку для зміцнення системи громадського здоров'я. Цей підхід створює основу для стійкої, інноваційної та інтегрованої системи охорони здоров'я, яка є важливою частиною європейської інтеграції та забезпечення високого рівня здоров'я та добробуту громадян.

1.3. Правове регулювання діяльності закладів громадського здоров'я в сучасній Україні

Правове регулювання діяльності закладів громадського здоров'я в Україні є важливим аспектом сучасної державної політики у сфері охорони здоров'я, який спрямований на забезпечення захисту здоров'я населення, профілактику захворювань та забезпечення рівного доступу до якісних медичних послуг. Це регулювання базується на низці законів, нормативних актів та стандартів, що відповідають міжнародним вимогам, зокрема стандартам Європейського Союзу, а також враховують національні особливості й потреби системи охорони здоров'я.

Ось основні аспекти правового регулювання діяльності закладів громадського здоров'я в Україні [5]:

1. Основні законодавчі акти:

- Закон України "Про систему громадського здоров'я" (2022) є базовим законом, що визначає принципи функціонування громадського здоров'я в Україні. Цей закон закріплює систему профілактики захворювань, епідеміологічного нагляду, охорони навколишнього середовища, а також забезпечує права громадян на здоров'я та доступ до медичних послуг.

- Закон України "Про основи законодавства України про охорону здоров'я" регулює основні принципи державної політики у сфері охорони здоров'я, зокрема визначає права і обов'язки громадян, принципи надання медичних послуг, систему державного нагляду та контролю.

- Закон України "Про захист населення від інфекційних хвороб" встановлює основні вимоги до профілактики та контролю за інфекційними хворобами, передбачає карантинні заходи та інші форми санітарного контролю.

2. Епідеміологічний нагляд та профілактика захворювань.

- Україна запровадила систему епідеміологічного нагляду, яка включає відстеження, моніторинг і реагування на спалахи інфекційних

захворювань. Це дозволяє своєчасно вживати профілактичні заходи для запобігання поширенню хвороб.

- Санітарно-епідеміологічний нагляд здійснюється Міністерством охорони здоров'я України та Центром громадського здоров'я, які несуть відповідальність за контроль за дотриманням санітарно-гігієнічних норм, забезпечення карантинних заходів та інші заходи профілактики.

- В умовах пандемії COVID-19 було прийнято додаткові акти, що регулюють карантинні заходи, вакцинальну кампанію та інші аспекти протидії епідемії.

3. Стандарти якості медичних послуг:

- Важливим напрямком правового регулювання є забезпечення якості та доступності медичних послуг, що надаються закладами громадського здоров'я. В Україні впроваджено стандарти медичної допомоги, що визначають вимоги до якості надання медичних послуг, критерії ліцензування та акредитації медичних закладів.

- Ліцензування медичних установ і кваліфікація медичних працівників регулюються низкою нормативно-правових актів, які відповідають вимогам ЄС і сприяють забезпеченню професійного рівня надання послуг у сфері громадського здоров'я.

4. Контроль якості навколишнього середовища:

- Заклади громадського здоров'я також відповідають за контроль за якістю навколишнього середовища, включаючи моніторинг повітря, води та продуктів харчування. Важливими у цьому контексті є закони, що регулюють захист населення від шкідливих факторів, таких як забруднення води, атмосферного повітря, ґрунту.

- Для моніторингу стану навколишнього середовища діють програми санітарного нагляду та заходи щодо зменшення впливу шкідливих факторів. Це відповідає стандартам ЄС і дозволяє контролювати рівень забруднення, що впливає на здоров'я населення.

5. Імунізація та вакцинальні програми:

- Україна має правові норми, що регулюють імунізацію населення, зокрема в рамках національних програм вакцинації. Імунізація є обов'язковою для дітей і певних категорій дорослого населення, що відповідає рекомендаціям ВООЗ та ЄС.

- Заклади громадського здоров'я забезпечують організацію вакцинаційних програм, що включають не лише надання вакцин, але й контроль за їхньою безпекою та ефективністю.

6. Захист прав пацієнтів:

- Правове регулювання у сфері громадського здоров'я також включає захист прав пацієнтів, зокрема на доступ до медичних послуг, конфіденційність медичних даних, отримання інформації про своє здоров'я та надання згоди на медичне втручання.

- Директиви щодо прав пацієнтів спрямовані на забезпечення якості та доступності медичних послуг для всіх громадян, незалежно від їхнього соціального статусу чи місця проживання, що узгоджується з європейськими стандартами.

7. Фінансування та інфраструктура громадського здоров'я:

- Держава забезпечує фінансування закладів громадського здоров'я через державний та місцеві бюджети, а також за рахунок міжнародних грантів та програм співпраці, наприклад, з ЄС. Законодавство передбачає основи для розподілу коштів, що виділяються на розвиток інфраструктури охорони здоров'я та покращення якості послуг.

- Реформи, спрямовані на розвиток первинної медико-санітарної допомоги та доступ до медичних послуг у сільській місцевості, також є частиною правового регулювання у цій сфері.

8. Співпраця з міжнародними організаціями:

- В рамках асоціації з ЄС Україна активно співпрацює з міжнародними організаціями, зокрема з ВООЗ, ЮНІСЕФ та Європейським центром профілактики та контролю захворювань. Це дозволяє

впроваджувати міжнародні стандарти і рекомендації, отримувати підтримку у вигляді фінансування, технічної допомоги та обміну знаннями.

Отже, правове регулювання діяльності закладів громадського здоров'я в Україні є багатограним процесом, що включає широке коло аспектів, від забезпечення якості медичних послуг до дотримання екологічних стандартів та організації вакцинації. Адаптація українського законодавства до європейських стандартів сприяє підвищенню ефективності системи громадського здоров'я, забезпеченню безпеки населення та покращенню якості життя. Реформування цієї сфери є невід'ємною частиною інтеграції України в європейський правовий простір і дозволяє створити сучасну систему охорони здоров'я, орієнтовану на потреби громадян та відповідно до найкращих міжнародних практик.

Правове регулювання діяльності закладів громадського здоров'я в Україні є важливим інструментом забезпечення суспільного добробуту та здоров'я громадян. Це регулювання базується на національному законодавстві та сучасних міжнародних стандартах, що включають рекомендації ВООЗ та європейські норми. Основна мета правового забезпечення – створення ефективної системи охорони здоров'я, яка відповідає викликам сучасного суспільства, захищає права громадян і забезпечує рівний доступ до якісних медичних послуг для всіх [23].

Один з основних аспектів регулювання – це пріоритет профілактичних заходів та епідеміологічного контролю. В Україні діє система санітарного нагляду та профілактики, що дозволяє своєчасно реагувати на загрози, пов'язані з поширенням інфекційних хвороб. Це особливо важливо в умовах глобальних епідемій, які вимагають швидкої координації дій, мобілізації ресурсів та забезпечення епідеміологічного нагляду на національному рівні. Державна підтримка вакцинаційних програм також є частиною правового забезпечення, що відповідає міжнародним стандартам і сприяє захисту здоров'я населення, особливо у вразливих групах.

Інший важливий аспект – це забезпечення якості та безпеки медичних послуг. Регулювання якості медичних послуг, ліцензування та контроль за кваліфікацією медичних працівників відповідають європейським вимогам і гарантують високий рівень професійності медичних установ. Це створює основу для довіри населення до медичних закладів та покращує доступність медичних послуг у всіх регіонах країни, включаючи сільські місцевості. Впровадження стандартів якості допомагає підвищити ефективність надання медичних послуг та забезпечити їхню відповідність сучасним вимогам.

Окрім медичних послуг, важливим напрямом є контроль за станом навколишнього середовища. Питання якості води, повітря та продуктів харчування є ключовими для громадського здоров'я, і правове забезпечення надає закладам громадського здоров'я інструменти для моніторингу та реагування на екологічні ризики. Це допомагає зменшити негативний вплив довкілля на здоров'я громадян, а також запобігати розвитку захворювань, пов'язаних із забрудненням навколишнього середовища.

Захист прав пацієнтів є ще одним значущим елементом правового регулювання. Громадяни мають право на доступ до інформації про своє здоров'я, конфіденційність медичних даних і можливість отримати медичну допомогу незалежно від соціального статусу чи місця проживання. Цей підхід відповідає європейським стандартам і зміцнює довіру до системи охорони здоров'я, підвищуючи її прозорість і доступність. Це, у свою чергу, сприяє розширенню можливостей для громадян реалізувати своє право на здоров'я, забезпечує прозорість медичних процедур та гарантує дотримання стандартів безпеки.

Також важливим компонентом є фінансування та міжнародне співробітництво. Україна активно співпрацює з міжнародними організаціями, такими як ВООЗ, ЮНІСЕФ та ЄС, що дозволяє запроваджувати передові практики та отримувати додаткові ресурси для покращення системи громадського здоров'я. Співпраця з ЄС забезпечує підтримку для

впровадження сучасних підходів, інноваційних технологій та розвитку інфраструктури медичних установ, особливо у сільських регіонах.

Таким чином, правове регулювання діяльності закладів громадського здоров'я в Україні відіграє центральну роль у побудові ефективної, стійкої та сучасної системи охорони здоров'я. Воно сприяє підвищенню якості та безпеки медичних послуг, забезпечує контроль за санітарно-гігієнічними умовами та охороною довкілля, а також захищає права громадян на здоров'я. Реформування системи громадського здоров'я відповідно до європейських стандартів дозволяє Україні не лише відповідати сучасним міжнародним вимогам, але й розвивати власну систему охорони здоров'я, орієнтовану на потреби громадян.

Цей процес є важливим для досягнення сталого розвитку, економічної стабільності та підвищення рівня якості життя в Україні. Інтеграція європейських підходів забезпечує умови для більшої ефективності, прозорості та доступності медичних послуг, сприяє розвитку профілактичних заходів і зміцнює захист населення від сучасних загроз здоров'ю. В результаті Україна не лише наближається до європейського правового простору, але й створює основу для покращення здоров'я населення та зміцнення соціального добробуту нації.

В Україні діяльність закладів громадського здоров'я регулюється і контролюється низкою органів, які відповідають за розробку, впровадження і нагляд за дотриманням норм і стандартів у цій сфері. Кожен з органів виконує свої специфічні функції, спрямовані на забезпечення якості медичних послуг, захист здоров'я населення та дотримання санітарно-гігієнічних вимог. Ось основні з них:

1. Міністерство охорони здоров'я України (МОЗ):

- Основний регуляторний орган у сфері охорони здоров'я, який формує державну політику та здійснює стратегічне управління системою громадського здоров'я.

- МОЗ відповідає за розробку нормативно-правових актів, які регулюють діяльність закладів охорони здоров'я, контролює впровадження та дотримання стандартів медичної допомоги, а також ліцензування медичних закладів.

- Визначає політику у сфері вакцинації, профілактики захворювань, здійснює контроль за санітарними та епідеміологічними нормами та відповідає за координацію роботи закладів громадського здоров'я.

2. Центр громадського здоров'я (ЦГЗ):

- Державна установа, підпорядкована МОЗ, яка здійснює епідеміологічний нагляд, моніторинг захворювань, розробляє та впроваджує профілактичні програми.

- ЦГЗ займається збором та аналізом даних про захворюваність, розробляє заходи з контролю за інфекційними захворюваннями, зокрема такими як COVID-19, туберкульоз, ВІЛ/СНІД тощо.

- Організовує програми імунізації та інформує населення про питання громадського здоров'я, проводить освітні кампанії для пропаганди здорового способу життя.

3. Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками (Держлікслужба):

- Відповідає за регулювання обігу лікарських засобів, контроль їхньої якості та безпеки.

- Здійснює нагляд за виробництвом, реалізацією та використанням лікарських засобів і медичних виробів у закладах охорони здоров'я.

- Забезпечує дотримання вимог до якості та безпеки лікарських засобів, проводить ліцензування та сертифікацію виробників і постачальників медичних препаратів.

4. Національна служба здоров'я України (НСЗУ):

- Відповідає за фінансування медичних послуг та укладення договорів з медичними закладами. НСЗУ адмініструє програми державного медичного страхування та розподіляє бюджетні кошти на медичні послуги.

- Забезпечує доступність медичних послуг для населення, контролює якість наданих послуг і координує роботу закладів охорони здоров'я на рівні первинної, спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги.

- Здійснює оплату за надані послуги відповідно до кількості пацієнтів, а також впроваджує електронну систему eHealth для підвищення прозорості та ефективності.

5. Державна служба України з надзвичайних ситуацій (ДСНС):

- Виконує функції захисту населення у випадку надзвичайних ситуацій, зокрема під час епідемій, стихійних лих чи техногенних катастроф, що можуть загрожувати громадському здоров'ю.

- Співпрацює з МОЗ та іншими органами в умовах кризових ситуацій, забезпечуючи медичну допомогу та евакуацію населення з небезпечних зон.

6. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України:

- Відповідає за екологічний нагляд, зокрема моніторинг якості повітря, води та ґрунту, які можуть впливати на громадське здоров'я.

- Спільно з МОЗ контролює дотримання екологічних стандартів, розробляє заходи з попередження впливу шкідливих факторів навколишнього середовища на здоров'я населення.

7. Місцеві органи влади та органи самоврядування:

- На місцевому рівні організують і контролюють роботу комунальних медичних закладів, впроваджують профілактичні програми та інші заходи, спрямовані на збереження здоров'я населення.

- Забезпечують фінансування та матеріальну підтримку закладів громадського здоров'я, організують локальні кампанії з пропаганди здорового способу життя та підтримують заходи з вакцинації, санітарного контролю тощо.

8. Рахункова палата та інші контрольні органи:

- Рахункова палата України здійснює нагляд за раціональним використанням бюджетних коштів, спрямованих на фінансування

громадського здоров'я, включаючи витрати на програми імунізації, епідеміологічний нагляд, закупівлю ліків тощо.

- Інші контрольні органи, такі як Державна аудиторська служба, проводять перевірки ефективності витрат, зокрема в медичних установах, що фінансуються з державного та місцевих бюджетів.

Більш наглядно систему цих органів наведено на рис. 1.2.

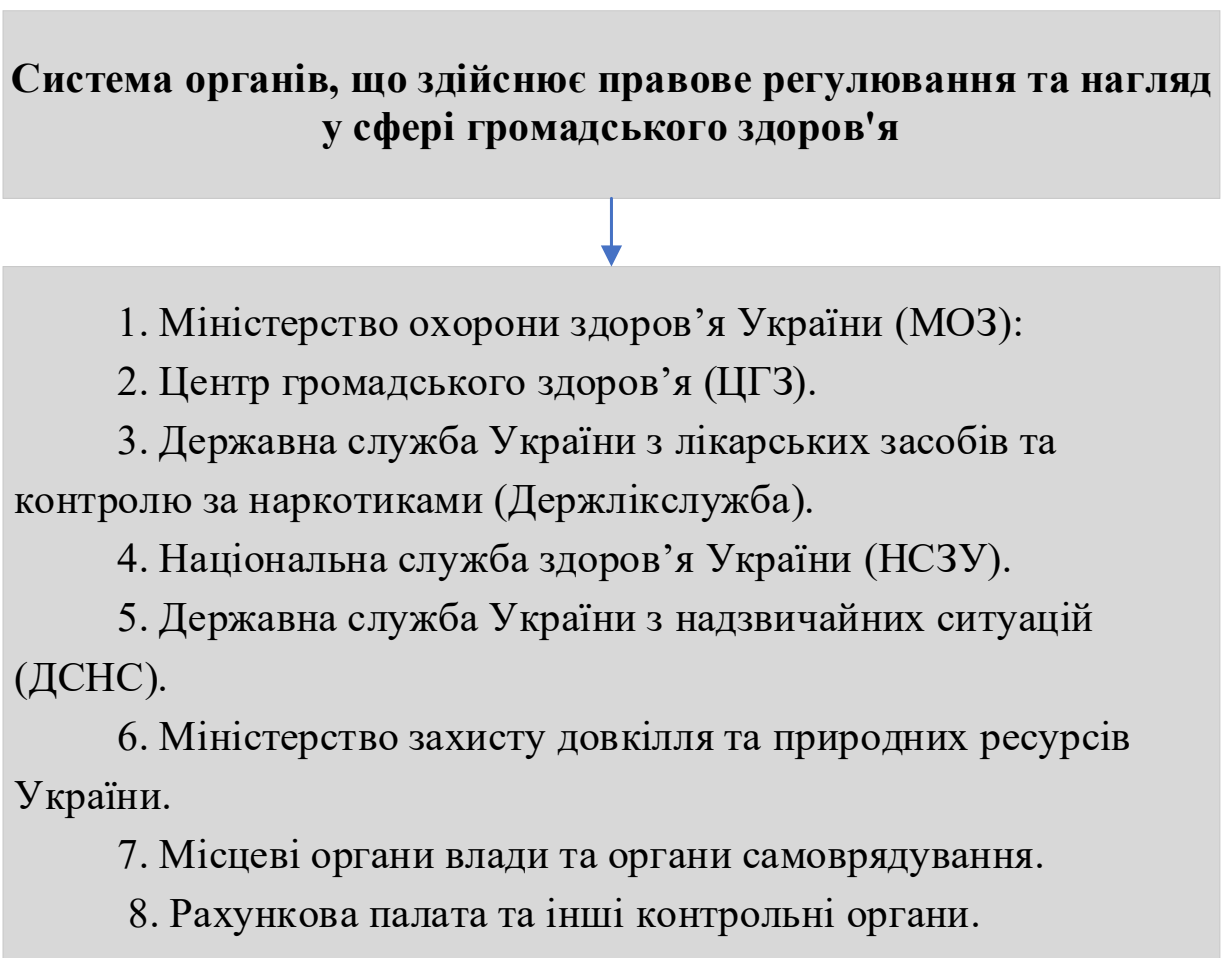


Рис. 1.2. Система органів, що здійснює правове регулювання та нагляд у сфері громадського здоров'я

Джерело: складено автором

Таким чином, в Україні правове регулювання та нагляд у сфері громадського здоров'я здійснюється багаторівневою системою органів, що мають чітко визначені функції та відповідальність. Ця система спрямована на

забезпечення безпеки, доступності та якості медичних послуг, профілактику захворювань, а також захист прав пацієнтів. Завдяки такій структурі відбувається ефективна координація заходів з охорони здоров'я, що включає не тільки медичні послуги, а й екологічний нагляд, контроль за якістю медикаментів і санітарний нагляд.

Таке комплексне правове регулювання сприяє ефективнішій роботі закладів громадського здоров'я, а також відповідає європейським стандартам і допомагає Україні забезпечувати захист здоров'я населення на високому рівні.

Система органів, що відповідають за правове регулювання та нагляд у сфері громадського здоров'я в Україні, є багаторівневою, багатофункціональною та спрямованою на досягнення головної мети – захисту здоров'я та добробуту населення. Кожен орган, від Міністерства охорони здоров'я до місцевих органів самоврядування, виконує унікальні функції, що разом забезпечують ефективне регулювання діяльності закладів громадського здоров'я, контроль за дотриманням санітарних і медичних стандартів та гарантування доступу до медичних послуг усім громадянам країни.

Роль Міністерства охорони здоров'я (МОЗ) є ключовою: саме МОЗ визначає загальні пріоритети і політику у сфері громадського здоров'я, розробляє нормативно-правову базу і координує роботу інших установ та структур, таких як Центр громадського здоров'я та Держлікслужба. МОЗ, як стратегічний орган, відповідає за основні аспекти профілактики захворювань, контролю якості медичних послуг, організації вакцинаційних програм, а також впровадження міжнародних стандартів охорони здоров'я, що робить його центральним елементом системи.

Важливу роль у підтримці епідеміологічного нагляду та профілактики захворювань відіграє Центр громадського здоров'я (ЦГЗ), який займається моніторингом захворювань, епідеміологічним контролем, вакцинацією та проведенням освітніх кампаній з профілактики захворювань. Це допомагає

країні оперативно реагувати на нові виклики, зокрема інфекційні загрози, такі як пандемія COVID-19, що продемонструвала критичну важливість своєчасного моніторингу і здатності до швидкої мобілізації ресурсів.

Національна служба здоров'я України (НСЗУ), яка відповідає за фінансування медичних закладів і адміністрування системи електронного здоров'я, є також важливою ланкою, оскільки забезпечує доступність і фінансову підтримку медичних послуг. Завдяки впровадженню електронної системи eHealth, НСЗУ сприяє прозорості, ефективності та підвищенню довіри населення до системи охорони здоров'я, що відповідає сучасним вимогам щодо цифровізації медичних послуг.

Значущим елементом у захисті громадського здоров'я є Держлікслужба, яка контролює якість лікарських засобів та медичних виробів. Її діяльність забезпечує доступність якісних та безпечних ліків, а також контроль за обігом лікарських засобів. Це особливо важливо в контексті зростаючого попиту на ліки та медичні вироби, а також у часи кризових ситуацій, коли якість і безпечність медичних препаратів мають першочергове значення.

Система також включає органи, що відповідають за екологічний нагляд і надзвичайні ситуації, такі як Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів і ДСНС. Їхній внесок у громадське здоров'я особливо відчутний через контроль за екологічними факторами, такими як чистота повітря і води, що мають прямий вплив на здоров'я населення. Це забезпечує комплексний підхід, що дозволяє враховувати всі аспекти, які можуть впливати на здоров'я громадян, від медичних до екологічних.

Нарешті, місцеві органи влади відіграють важливу роль у реалізації програм громадського здоров'я на рівні громад, надаючи фінансування для закладів охорони здоров'я, проводячи локальні кампанії з вакцинації та профілактики, а також забезпечуючи дотримання санітарно-гігієнічних вимог у своїх регіонах. Це дозволяє ефективно охопити навіть віддалені населені

пункти і гарантувати доступність медичних послуг для всіх громадян, незалежно від місця проживання.

Система правового регулювання і нагляду у сфері громадського здоров'я в Україні є багатовекторною і відповідає потребам сучасного суспільства. Вона включає основні державні органи, регіональні та місцеві установи, а також міжнародне співробітництво. Завдяки ефективному розподілу функцій між ними, забезпечується комплексний підхід до охорони здоров'я: від моніторингу захворюваності та профілактики до захисту прав пацієнтів і забезпечення якості медичних послуг. Така структура відповідає міжнародним стандартам, наближає Україну до європейських вимог у сфері охорони здоров'я і сприяє підвищенню рівня здоров'я та добробуту населення.

Ефективна співпраця між цими органами та їхня здатність до оперативного реагування на виклики є ключовими для побудови сучасної, стійкої системи охорони здоров'я в Україні. Це дозволяє не лише ефективно реагувати на поточні виклики, але й формувати довготривалі стратегії, спрямовані на зміцнення здоров'я нації та забезпечення сталого розвитку суспільства.

Висновки до розділу

Визначено, що сутність правового забезпечення закладів громадського здоров'я в Україні полягає у створенні правової бази, яка дозволяє ефективно організовувати діяльність системи громадського здоров'я, забезпечувати її якість, доступність і безпеку для населення. Останніми роками Україна активно адаптує своє законодавство до норм і стандартів Європейського Союзу, що особливо важливо в умовах євроінтеграції та орієнтації на кращі світові практики.

Визначено, що правове забезпечення діяльності закладів громадського здоров'я в Україні, відповідно до стандартів Європейського Союзу,

спрямоване на підвищення якості, доступності та безпеки медичних послуг для громадян. Цей процес гармонізації з європейськими нормами допомагає Україні створити сучасну, ефективну та орієнтовану на громадянина систему охорони здоров'я, що сприяє зміцненню здоров'я населення та покращенню якості життя. Правове забезпечення закладів громадського здоров'я в Україні, розроблене відповідно до норм і стандартів Європейського Союзу, є стратегічним кроком на шляху до інтеграції країни в європейське співтовариство та підвищення рівня здоров'я населення. Цей процес включає адаптацію національної системи охорони здоров'я до європейських вимог, що має забезпечити сучасний підхід до захисту громадського здоров'я, профілактики захворювань і гарантування доступу до якісних медичних послуг для всіх громадян України.

Процес гармонізації українського законодавства зі стандартами ЄС забезпечує не лише відповідність вимогам сучасного громадського здоров'я, але й відкриває шлях до ефективнішої міжнародної співпраці, посилення стійкості системи охорони здоров'я та інтеграції України до європейського простору. Цей процес має довгостроковий вплив на якість життя українців і сприяє зміцненню здоров'я нації, що є ключовою складовою сталого розвитку країни.

Історія правового забезпечення громадського здоров'я демонструє поступове розширення функцій та повноважень держави у сфері охорони здоров'я, від карантинних заходів до комплексного регулювання системи охорони здоров'я. У сучасний період, особливо в умовах євроінтеграції, Україна продовжує вдосконалювати правову базу, спрямовану на підвищення якості, доступності та ефективності медичних послуг відповідно до європейських і міжнародних стандартів.

З історії розвитку правового забезпечення громадського здоров'я можна зробити висновок, що цей процес є складним і динамічним, відображаючи як розвиток суспільних потреб, так і науковий та технологічний прогрес у сфері медицини. Від початкових заходів контролю за інфекційними хворобами до

сучасних, високостандартизованих і інтегрованих систем охорони здоров'я — цей шлях відобразив важливість здоров'я як стратегічного ресурсу для будь-якої держави. Від найперших карантинних заходів і санітарних законів до створення національних і міжнародних організацій, розвиток правових норм і стандартів громадського здоров'я ставав відповіддю на нові виклики та загрози.

На сьогодні Україна, на шляху євроінтеграції, активно адаптує своє законодавство до європейських стандартів, що стало особливо важливим після підписання Угоди про асоціацію з ЄС у 2014 році. Це вплинуло на всі аспекти охорони громадського здоров'я, включаючи профілактику захворювань, контроль за епідеміологічними загрозами, захист прав пацієнтів і забезпечення доступу до медичних послуг. Цей процес важливий не лише для інтеграції в європейський простір, а й для підвищення якості медичних послуг у самій Україні. Впровадження нових стандартів дозволяє знизити ризики для здоров'я населення, зробити медичну допомогу більш доступною та якісною, а також сприяє підвищенню рівня обізнаності громадян щодо важливості профілактичних заходів.

Встановлено, що норми і стандарти Європейського Союзу у сфері громадського здоров'я відображають прагнення до забезпечення високих стандартів захисту здоров'я, соціального добробуту та якості життя населення через комплексний підхід до профілактики захворювань, охорони навколишнього середовища та розвитку медичних послуг. Стандарти ЄС є прикладом передової системи громадського здоров'я, яка спирається на науково обґрунтовані принципи, координацію дій між країнами-членами, а також забезпечує громадянам безпечні та доступні медичні послуги. Ця модель слугує прикладом для України в процесі реформування національної системи охорони здоров'я та її адаптації до європейських норм.

Визначено, що правове регулювання діяльності закладів громадського здоров'я в Україні відіграє центральну роль у побудові ефективної, стійкої та сучасної системи охорони здоров'я. Воно сприяє підвищенню якості та

безпеки медичних послуг, забезпечує контроль за санітарно-гігієнічними умовами та охороною довкілля, а також захищає права громадян на здоров'я. Реформування системи громадського здоров'я відповідно до європейських стандартів дозволяє Україні не лише відповідати сучасним міжнародним вимогам, але й розвивати власну систему охорони здоров'я, орієнтовану на потреби громадян. Цей процес є важливим для досягнення сталого розвитку, економічної стабільності та підвищення рівня якості життя в Україні. Інтеграція європейських підходів забезпечує умови для більшої ефективності, прозорості та доступності медичних послуг, сприяє розвитку профілактичних заходів і зміцнює захист населення від сучасних загроз здоров'ю. В результаті Україна не лише наближається до європейського правового простору, але й створює основу для покращення здоров'я населення та зміцнення соціального добробуту нації.

Встановлено, що в Україні правове регулювання та нагляд у сфері громадського здоров'я здійснюється багаторівневою системою органів, що мають чітко визначені функції та відповідальність. Ця система спрямована на забезпечення безпеки, доступності та якості медичних послуг, профілактику захворювань, а також захист прав пацієнтів. Завдяки такій структурі відбувається ефективна координація заходів з охорони здоров'я, що включає не тільки медичні послуги, а й екологічний нагляд, контроль за якістю медикаментів і санітарний нагляд. Таке комплексне правове регулювання сприяє ефективнішій роботі закладів громадського здоров'я, а також відповідає європейським стандартам і допомагає Україні забезпечувати захист здоров'я населення на високому рівні.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ РОБОТИ ДУ «ВІННИЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР КОНТРОЛЮ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ХВОРОБ МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»

2.1. Основні характеристики діяльності ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України»

Державна установа «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» виконує ключову роль у системі охорони здоров'я регіону. Основною метою діяльності центру є забезпечення здоров'я населення через моніторинг, профілактику та контроль за інфекційними і неінфекційними захворюваннями. Місія та візія закладу громадського здоров'я зображені на рис. 2.1.

The infographic is titled "Місія і візія ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб»". It features the logo of the Vinnytsia Regional Center for Disease Control and Prevention (ЦКПХ) in the top left corner. The content is organized into two main columns: "МІСІЯ" (Mission) and "ВІЗІЯ" (Vision).

МІСІЯ

Центри контролю та профілактики хвороб стоять на захисті здоров'я українців, запобігаючи загрозам, реагуючи на спалахи захворювань і надзвичайні ситуації. Якою б не була природа цих загроз — інфекційна, неінфекційна, хімічна, біологічна, радіаційна або ядерна — ЦКПХ контролюють ситуацію, щоб вчасно проаналізувати безпечність середовища для життя та здоров'я населення.

ЦКПХ застосовують сучасні наукові методи й передові світові практики для дослідження, прогнозування, виявлення та реагування на спалахи хвороб і надзвичайні ситуації. Спільно з партнерами поширюють знання й інформують населення про здоровий спосіб життя, ризики та загрози здоров'ю.

ВІЗІЯ

Мережа центрів контролю та профілактики хвороб — провідна складова сильної системи громадського здоров'я з належним рівнем спроможності прогнозувати загрози здоров'ю населення, а також своєчасного реагування на них із метою локалізації та ліквідації таких загроз.

ЦКПХ є лідерами, які промотують здоровий спосіб життя та збереження здорового середовища й підтримують у цьому громадян і громади заради фізичного, психічного та соціального добробуту теперішнього й майбутніх поколінь.

Рис. 2.1. Місія та візія ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України»

Джерело: розроблено автором за [□31]

Діяльність центру базується на комплексному підході до виявлення та аналізу епідеміологічної ситуації. Це включає регулярний моніторинг захворювань, епідеміологічний нагляд, а також проведення епідеміологічних розслідувань у випадках спалахів. Центр має завдання оперативно реагувати на спалахи інфекцій, забезпечуючи реалізацію профілактичних заходів і лікувальних протоколів.

Важливим аспектом роботи центру є ряд науково-методичних рекомендацій для медичних закладів, що дозволяє покращити діагностику, лікування та профілактику захворювань. Окрім того, фахівці центру активно займаються освітньою діяльністю, проводячи семінари та тренінги для медичного персоналу, що сприяє підвищенню їхньої кваліфікації.

Центр також реалізує програми вакцинації, контролюючи процеси імунізації населення для запобігання розповсюдженню інфекційних хвороб. Співпраця з міжнародними організаціями, такими як ВООЗ, дозволяє впроваджувати новітні технології та методики роботи, що підвищують ефективність профілактичних заходів.

Крім того, «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб» активно сприяє розвитку громадської обізнаності. Центр проводить інформаційні кампанії, спрямовані на освіту населення про важливість профілактики захворювань, здорового способу життя та своєчасного проходження медичного обстеження.

Завдяки цим заходам, центр не лише виконує функції контролю за епідеміологічною ситуацією, але й активно працює на підвищення загального рівня здоров'я населення, що є стратегічно важливим для забезпечення добробуту регіону. У своїй діяльності центр керується принципами прозорості, відкритості та співпраці з усіма зацікавленими сторонами, що робить його важливим елементом системи охорони здоров'я в Україні.

Цільова діяльність Вінницького обласного центру контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України полягає в контролі та запобіганні захворюванням у Вінницькій області. Організація

відповідає за надання медичної допомоги, моніторингу захворювань та впровадженню заходів профілактики для поліпшення громадського здоров'я.

Державна установа «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» є ключовим елементом системи громадського здоров'я Вінницької області. Цей центр відповідає за збереження та укріплення здоров'я населення, здійснюючи соціально-гігієнічний моніторинг захворюваності, епідеміологічний нагляд, біологічну безпеку та профілактику захворювань.

Структурно центр складається з кількох підрозділів, зокрема [37]:

- Відділ епідеміологічного нагляду та профілактики інфекційних захворювань.
- Відділ епідеміологічного нагляду та профілактики неінфекційних хвороб.
- Відділ імунопрофілактики.
- Відділ моніторингу та реагування на небезпеки.
- Відділ антибіотикорезистентності та інфекційного контролю.

Крім того, центр має територіальні підрозділи, такі як Жмеринський, Барський, Шаргородський, Калинівський, Козятинський, Могилів-Подільський, Муровано-Куриловецький та Тульчинський відділи, які забезпечують виконання функцій на місцевому рівні.

Таким чином, ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб» відіграє центральну роль у забезпеченні громадського здоров'я області, координуючи профілактичні заходи та реагуючи на загрози здоров'ю населення.

ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» знаходиться за адресою: 21050, Україна, м. Вінниця, вул. Київська, 55.

Специфіка роботи Державної установи «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» з правовим забезпеченням полягає у виконанні ряду завдань, що забезпечують

правову підтримку діяльності центру в сфері громадського здоров'я. Основні напрямки правового забезпечення включають:

1. Виконання норм законодавства України:

Центр здійснює свою діяльність відповідно до чинного законодавства України у галузі охорони здоров'я, включаючи закони про охорону здоров'я, епідеміологічну безпеку, санітарно-епідеміологічний нагляд, а також нормативні акти Міністерства охорони здоров'я України (МОЗ).

2. Правова експертиза та консультування:

Центр має відділ, який здійснює правову експертизу актів і документів, що стосуються діяльності організації, зокрема щодо епідеміологічного нагляду, профілактики хвороб та інших аспектів громадського здоров'я. Це також включає надання правових консультацій співробітникам і місцевим органам управління.

3. Оформлення документів та ліцензування:

Центр займається оформленням ліцензій, дозволів, сертифікатів та інших юридичних документів, що стосуються проведення санітарно-гігієнічних перевірок, лабораторних досліджень, моніторингу стану здоров'я населення.

4. Юридичний супровід:

Включає супровід правових аспектів проведення перевірок, моніторингу захворюваності, проведення профілактичних заходів, а також вжиття заходів у разі виявлення порушень у сфері громадського здоров'я.

5. Співпраця з іншими органами та установами:

Центр активно взаємодіє з правоохоронними органами, державними та місцевими установами для реалізації заходів у сфері контролю за хворобами, профілактики та боротьби з епідеміями. Це включає оформлення відповідних протоколів, актів та актів правозастосування.

6. Інформаційна підтримка та публікація результатів:

Центр готує офіційні документи, звіти, аналізи та інші матеріали, що мають юридичну силу та сприяють інформуванню громадськості та органів

влади про стан здоров'я населення, заходи по боротьбі з інфекціями та іншими хворобами.

Ці напрямки діяльності сприяють забезпеченню правових норм та стандартів, що необхідні для ефективної роботи обласного центру з охорони здоров'я.

Специфіка роботи Державної установи «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» щодо правового забезпечення діяльності відповідно до норм європейського законодавства включає кілька важливих аспектів, спрямованих на інтеграцію європейських стандартів і практик у сферу охорони здоров'я та громадського здоров'я в Україні. Це важливо для забезпечення сумісності з міжнародними нормами, зокрема з вимогами Європейського Союзу, що допомагає підвищити ефективність діяльності центру та полегшує співпрацю з європейськими установами. Ось основні напрямки [31]:

1. Впровадження європейських стандартів охорони здоров'я.

Центр активно впроваджує європейські практики та стандарти щодо контролю за інфекційними та неінфекційними захворюваннями, зокрема в рамках таких важливих напрямків, як моніторинг здоров'я населення, епідеміологічний нагляд та санітарно-гігієнічний контроль. Це може включати:

- Виконання вимог Європейської директиви щодо санітарних норм і стандартів.
- Використання європейських методик для лабораторних досліджень, імунопрофілактики та вакцинації.
- Принципи доброчесності та прозорості в управлінні охороною здоров'я.

2. Адаптація українського законодавства до європейських норм.

З урахуванням процесів європейської інтеграції України, центр бере участь в адаптації національних стандартів до європейського законодавства в сфері охорони здоров'я. Це включає:

- Прийняття та імплементація законів, що регулюють епідеміологічну безпеку, санітарно-епідеміологічний контроль, безпеку вакцин і ліків, відповідно до вимог Європейського Союзу.

- Співпраця з європейськими установами для покращення політики в сфері здоров'я населення та боротьби з інфекційними захворюваннями.

3. Співпраця з міжнародними організаціями.

Центр активно співпрацює з міжнародними організаціями, зокрема з ВООЗ (Всесвітня організація охорони здоров'я), Європейським центром профілактики та контролю захворювань (ECDC), а також іншими європейськими установами. Це дає можливість:

- Використовувати міжнародні настанови для вдосконалення системи контролю за захворюваннями.

- Спільно працювати над виявленням нових епідемічних загроз і розробляти стратегії реагування.

- Брати участь у міжнародних ініціативах щодо обміну інформацією про стан здоров'я населення, епідеміологічну ситуацію та профілактичні заходи.

4. Покращення правового регулювання у сфері громадського здоров'я.

Згідно з європейськими нормами, особливу увагу приділяється правовому регулюванню, яке включає:

- Забезпечення рівного доступу до медичних послуг та захисту прав пацієнтів відповідно до європейських принципів.

- Використання європейських практик у боротьбі з антибіотикорезистентністю, охороні здоров'я довкілля та безпеці харчових продуктів.

- Гармонізація норм щодо прав людини, зокрема в контексті захисту особистих даних у медичних сферах, на основі Загального регламенту захисту даних (GDPR).

5. Участь у європейських програмах.

Центр бере участь у європейських програмах, таких як Horizon Europe або інші ініціативи, що спрямовані на фінансування досліджень і проектів в галузі здоров'я, профілактики захворювань та розвитку новітніх технологій для моніторингу здоров'я.

Таким чином, правове забезпечення діяльності центру в контексті європейського законодавства передбачає адаптацію українських норм до європейських стандартів, сприяння європейській інтеграції та забезпечення належної юридичної основи для ефективного здійснення заходів із контролю та профілактики хвороб.

Діяльність Державної установи «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» з правового забезпечення у контексті європейського законодавства спрямована на інтеграцію міжнародних стандартів у національну систему охорони здоров'я, зокрема у галузі епідеміологічного нагляду, профілактики захворювань та контролю за здоров'ям населення. Відповідно до цього, центр адаптує українське законодавство до вимог Європейського Союзу, зокрема у сферах, пов'язаних із санітарно-гігієнічним контролем, безпекою медичних препаратів та вакцин, а також боротьбою з інфекційними хворобами.

Завдяки впровадженню європейських стандартів, центр може ефективно застосовувати методи моніторингу та реагування на нові загрози для здоров'я населення, підвищуючи рівень готовності до епідемій та інфекційних спалахів. Це включає не лише впровадження європейських практик у проведенні лабораторних досліджень і вакцинації, але й уніфікацію юридичних та адміністративних процедур згідно з європейськими нормами. Крім того, важливим аспектом є розвиток співпраці з міжнародними організаціями, що дозволяє використовувати міжнародний досвід і дотримуватися глобальних стандартів у сфері охорони здоров'я.

Не менш важливою є участь центру у європейських програмах та ініціативах, які дозволяють залучати додаткові ресурси для вдосконалення системи громадського здоров'я. Таким чином, центр не лише забезпечує

виконання норм національного законодавства, але й активно сприяє інтеграції України в європейську медичну спільноту, що в свою чергу підвищує ефективність охорони здоров'я в області та країні в цілому.

Загалом, правове забезпечення діяльності центру в контексті європейського законодавства є важливою складовою його роботи, яка дозволяє не лише підвищити якість медичних послуг, але й зробити Україну частиною європейської системи охорони здоров'я, що забезпечить більш високий рівень захисту здоров'я її громадян.

2.2. Аналіз завдань ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» щодо правового забезпечення діяльності

ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» виконує ряд ключових функцій, які включають [31]:

1. Моніторинг епідемічної ситуації: Збір і аналіз даних про захворюваність населення на інфекційні і неінфекційні хвороби.

2. Профілактика хвороб: Розробка і реалізація рекомендацій та заходів для профілактики епідемій та розповсюдження інфекцій.

3. Спостереження за якістю води та харчових продуктів: Контроль і оцінка безпечності води та продуктів харчування, забезпечення обізнаності населення.

4. Навчання та інформаційні кампанії: Проведення тренінгів, семінарів та інформаційних кампаній для населення щодо збереження здоров'я.

5. Співпраця з іншими установами: Взаємодія з державними установами, медичними закладами, неурядовими організаціями для покращення загального стану здоров'я населення.

6. Впровадження нових технологій: Аналіз і впровадження сучасних методик та технологій у боротьбі з хворобами.

Висновок щодо діяльності ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» свідчить про те, що центр виконує важливу роль у забезпеченні санітарно-епідемічного добробуту населення. Завдяки моніторингу епідемічної ситуації, профілактичним заходам, контролю якості води та харчових продуктів, а також навчальним ініціативам, він сприяє попередженню поширення інфекційних захворювань. Співпраця з іншими організаціями та впровадження нових технологій дозволяють ефективно реагувати на виклики в галузі охорони здоров'я та підвищувати загальний рівень охорони здоров'я в регіоні.

ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» має ряд **завдань, що стосуються правового забезпечення його діяльності**. Основні з них включають (рис. 2.1):

1. Виконання законодавства: Забезпечення дотримання національних і міжнародних норм і стандартів у сфері охорони здоров'я та епідемічної безпеки.

2. Регуляція та контроль: Розробка і впровадження локальних нормативно-правових актів, які регулюють діяльність центру і забезпечують ефективне управління в галузі контролю за хворобами.

3. Адвокація прав людини: Захист прав та інтересів населення у сфері охорони здоров'я, зокрема забезпечення доступу до інформації про епідемії та профілактичні заходи.

4. Співпраця з іншими органами влади: Взаємодія з правоохоронними органами, судовими установами та іншими державними структурами для належного реагування на епідеміологічні виклики.

5. Освіта та інформування: Проведення заходів з підвищення правової обізнаності населення щодо профілактики хвороб та захисту здоров'я.

Тож правове забезпечення діяльності ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб» є критично важливим для ефективної реалізації його функцій та досягнення цілей у сфері охорони здоров'я і профілактики хвороб. Це включає дотримання законодавства, контроль, співпрацю з іншими структурами та роботу з населенням.

Загалом про завдання ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» щодо правового забезпечення його діяльності варто підкреслити важливість правових норм і стандартів у сфері охорони здоров'я. Центр виконує свою місію відповідно до чинного законодавства, що забезпечує основні принципи функціонування цієї установи. Це включає забезпечення дотримання національних і міжнародних норм у сфері контролю за епідеміями та профілактики захворювань, а також регламентування дій через розробку внутрішніх нормативно-правових актів.

Не менш важливою задачею є захист прав і інтересів населення. Центр займається адвокацією прав людини у сфері охорони здоров'я, забезпечуючи доступ населення до актуальної інформації та ресурсів, необхідних для запобігання захворюванням. Співпраця з іншими державними органами, включаючи правоохоронні структури та суди, є критично важливою для злагодженого реагування на епідеміологічні виклики, що можуть виникати в регіоні.

Водночас, центр активно проводить освітню діяльність, спрямовану на підвищення правової обізнаності громадян. Ці зусилля покликані не лише інформувати населення про методи профілактики захворювань, але й стимулювати активну участь громадськості в заходах, що забезпечують епідемічну безпеку.

Таким чином, правове забезпечення діяльності ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб» є основою для реалізації його функцій. Це формує основні рамки для його діяльності, допомагає ефективно реагувати на виклики в сфері охорони здоров'я та попереджати

виникнення нових епідемічних загроз. Усе вищезазначене свідчить про те, що правові аспекти діяльності центру є не лише формальністю, а критичним елементом створення сприятливих умов для здоров'я населення області.

Завдання ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб» щодо правового забезпечення функціонування відповідно до норм і стандартів Європейського Союзу є важливим аспектом у контексті інтеграції України в європейську спільноту та вдосконалення системи охорони здоров'я. Для досягнення цієї мети центр повинен орієнтуватися на впровадження принципів та рекомендацій, визначених у законодавстві ЄС, що регулюють сфери охорони здоров'я, контролю за інфекційними захворюваннями, безпеку харчових продуктів та навколишнього середовища.

Одним з ключових завдань є гармонізація національного законодавства з європейськими нормами. Це передбачає адаптацію чинних законів, регламентів і стандартів охорони здоров'я до вимог ЄС, щоб забезпечити дієвість системи контролю за хворобами та реалізацію ефективних превентивних заходів. Центр мусить активно працювати над інтеграцією європейських підходів у своїх методах і процедурах, що дозволить підвищити якість надання медичних послуг та захисту здоров'я населення.

Крім того, важливим завданням є зміцнення міжнародної співпраці та обміну інформацією із закордонними партнерами, зокрема з установами та агентствами ЄС. Це може включати спільні дослідження, проекти в сфері охорони здоров'я, обмін досвідом та кращими практиками, а також участь у програмах ЄС, які сприяють розвитку системи охорони здоров'я.

Не менш значущим є питання навчання та підвищення кваліфікації персоналу центру відповідно до європейських стандартів. Важливо, щоб фахівці мали доступ до актуальної інформації, технологій і методологій, що відповідають стандартам ЄС, це допоможе забезпечити високу якість обслуговування та ефективне управління ризиками, пов'язаними із захворюваннями.

У результаті, виконання завдань ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб» у контексті правового забезпечення його функціонування відповідно до норм і стандартів Європейського Союзу є відображенням прагнення України не лише інтегруватися в європейську спільноту, але й забезпечити здоров'я і добробут свого населення на належному рівні. Цей процес вимагатиме комплексної роботи на всіх рівнях, адже правове забезпечення є основою для ефективної діяльності в сфері охорони здоров'я.

2.3. Проблеми у правовому забезпеченні діяльності закладів громадського здоров'я, у тому числі ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України»

Правове забезпечення сфери охорони здоров'я в Україні, як і в багатьох країнах, стикається з низкою проблем, що впливають на якість медичних послуг та доступність охорони здоров'я для всіх категорій населення. Необхідно розглянути основні з них:

1. Недостатнє фінансування. Незважаючи на програми реформ, рівень фінансування охорони здоров'я залишається на низькому рівні, особливо в порівнянні з показниками розвинених країн. Це негативно позначається на доступності сучасного обладнання, медикаментів та умов роботи для медичних працівників. В результаті пацієнти часто змушені покривати витрати на лікування власним коштом, що ставить бар'єри для малозабезпечених верств населення.

2. Кадровий дефіцит. Через низькі зарплати та слабкий соціальний захист багато кваліфікованих медиків обирають працювати за кордоном, де умови праці та винагороди більш привабливі. Це призводить до нестачі спеціалістів у лікарнях і поліклініках, особливо у сільській місцевості. Відсутність лікарів, медсестер та молодшого медперсоналу впливає на рівень обслуговування та якість надання медичних послуг.

3. Питання доступності медичних послуг. Для багатьох громадян, особливо в сільській місцевості та у віддалених регіонах, отримати якісну медичну допомогу складно через відсутність транспортної доступності, недостатнє фінансування та кадровий дефіцит. Крім того, такі групи населення, як люди з інвалідністю, пенсіонери або люди з хронічними захворюваннями, можуть відчувати додаткові бар'єри в доступі до лікування.

4. Нерівність у доступі до спеціалізованих послуг. Хоча правове забезпечення передбачає рівність доступу до медичних послуг, на практиці спеціалізоване лікування частіше доступне у великих містах. Для жителів невеликих населених пунктів або віддалених районів отримання вузькопрофільної допомоги, наприклад, онкологічної або кардіологічної, пов'язане з труднощами, які іноді вирішуються лише через переїзд у великі міста.

5. Проблеми нормативно-правового забезпечення. Закони та підзаконні акти іноді не адаптовані до нових умов і змін у галузі медицини. Наприклад, цифровізація медичних послуг та телемедицина вимагають змін у законодавстві для захисту персональних даних і забезпечення прав пацієнтів. Повільне впровадження таких змін обмежує інновації у сфері охорони здоров'я.

6. Соціальна несправедливість та дискримінація. Деякі категорії населення, наприклад, люди з психічними розладами або ВІЛ-позитивні пацієнти, можуть стикатися з упередженим ставленням, що також впливає на доступ до необхідного лікування.

Для вирішення цих проблем важливо реформувати фінансування медицини, розвивати кадрову політику та вдосконалювати правове забезпечення. Це включає перегляд і реалізацію програм підвищення зарплат медиків, покращення умов роботи, створення нових механізмів захисту прав пацієнтів, а також розвиток інфраструктури в сільських регіонах.

У підсумку, правове забезпечення системи охорони здоров'я в Україні має ключове значення для забезпечення якісних і доступних медичних

послуг для всіх громадян. Однак на сьогодні існує ряд проблем, що ускладнюють досягнення цієї мети. Недостатнє фінансування, кадровий дефіцит, нерівномірний доступ до послуг та нормативно-правові бар'єри є основними викликами, які обмежують ефективність системи охорони здоров'я.

Фінансування охорони здоров'я залишається обмеженим, що негативно впливає на інфраструктуру, обладнання, постачання медикаментів та соціальний захист медичних працівників. Це призводить до того, що громадяни змушені частково або повністю оплачувати лікування з власної кишені, що ставить значні бар'єри перед малозабезпеченими групами населення. Без додаткових інвестицій у сектор охорони здоров'я, якість і доступність медичних послуг буде й надалі страждати.

Кадровий дефіцит, особливо в регіонах, загострює проблему доступу до медичних послуг. Відсутність висококваліфікованих спеціалістів у сільських районах і віддалених регіонах не тільки позбавляє населення там своєчасної медичної допомоги, але й створює нерівність між великими містами та периферією. Крім того, медичний персонал зазвичай перевантажений, що може призводити до погіршення якості обслуговування пацієнтів.

Доступність медичних послуг також залишається нерівною для різних груп населення. Потреби людей з інвалідністю, пацієнтів із хронічними захворюваннями та інших вразливих категорій нерідко ігноруються або не повністю задовольняються через брак правового регулювання, що впливає на якість життя цих пацієнтів. Проблема стає ще більш виразною в контексті спеціалізованої допомоги, яку часто можна отримати лише в обласних центрах або великих містах, змушуючи людей витратити час і кошти на поїздки.

Нормативно-правове забезпечення також потребує оновлення, особливо з урахуванням цифровізації, впровадження нових технологій і розвитку телемедицини. Законодавча база повинна адаптуватися до сучасних

реалій для захисту прав пацієнтів та медичних працівників. Сучасні підходи, такі як електронні медичні картки, телемедичні консультації та обмін даними, мають бути врегульовані на рівні закону для забезпечення їх законності, безпеки та ефективності.

З огляду на ці проблеми, для забезпечення якісної охорони здоров'я необхідно реформувати систему з акцентом на фінансову стійкість, підтримку медичних кадрів, рівномірний доступ до послуг і правове регулювання. Запровадження комплексних програм підтримки медичних працівників, модернізація інфраструктури, розвиток телемедицини та поліпшення умов праці є важливими кроками для підвищення ефективності медичної системи. Не менш важливим є забезпечення соціальної справедливості в наданні медичних послуг, щоб кожен громадянин мав рівний доступ до якісного лікування [17].

Такі заходи дозволять підвищити рівень охорони здоров'я, покращити якість медичних послуг і забезпечити гідне ставлення до кожного пацієнта, незалежно від місця проживання, соціального статусу чи фінансового становища.

Щодо правового забезпечення діяльності центрів контролю і профілактики хвороб МОЗ України, у тому числі ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України», варто відмітити наявність певних проблем.

Центри контролю та профілактики хвороб (ЦКПХ) Міністерства охорони здоров'я України покликані виконувати важливу функцію в системі громадського здоров'я: моніторинг інфекційних та неінфекційних захворювань, профілактика поширення хвороб та розробка рекомендацій для населення та медичних установ. Однак правове забезпечення діяльності таких центрів стикається з низкою проблем, які обмежують їхню ефективність і впливають на здоров'я населення. Ось основні з них [40]:

1. Недостатнє законодавче врегулювання діяльності ЦКПХ. Законодавча база в Україні часто не встигає за сучасними підходами до

контролю та профілактики захворювань. Наприклад, відсутні чітко визначені процедури щодо епідеміологічного моніторингу, а також правові засади для збору, обробки та обміну медичною інформацією. Це обмежує можливості для швидкого реагування на нові виклики, такі як пандемії та спалахи інфекційних захворювань.

2. Проблеми з фінансуванням. Недостатнє фінансування обмежує ресурси ЦКПХ, що негативно впливає на їхню здатність проводити необхідні дослідження та закупівлі. Без належного фінансування центри часто не можуть придбати сучасне обладнання, забезпечити необхідні реагенти для лабораторій або покрити витрати на навчання співробітників, що вкрай важливо для підтримки компетентності кадрів та якості лабораторних досліджень.

3. Кадровий дефіцит і недостатня підготовка. Як і у багатьох медичних установах, у ЦКПХ відчувається нестача кваліфікованих спеціалістів, особливо епідеміологів, інфекціоністів та лабораторних працівників. Причиною цього є як низька заробітна плата, так і обмежені можливості для професійного розвитку. У результаті виникає ситуація, коли центри не здатні проводити належний контроль за епідеміологічною ситуацією та своєчасно реагувати на загрози для громадського здоров'я.

4. Відсутність нормативно-правових механізмів для міжвідомчої взаємодії. Ефективний контроль за інфекційними захворюваннями потребує координації між різними відомствами, включаючи органи місцевої влади, поліцію, митницю та інші установи. Проте відсутність нормативних механізмів для налагодження такої співпраці значно ускладнює реалізацію загальнодержавних стратегій контролю та профілактики. Це особливо актуально під час пандемій або спалахів нових небезпечних інфекцій.

5. Обмежені правові механізми для впровадження профілактичних програм. На сьогодні профілактика хвороб, зокрема вакцинація, часто зустрічає супротив у суспільстві, що вимагає ефективних правових та освітніх заходів для популяризації та забезпечення вакцинації населення.

Наявність законодавчих прогалин у сфері просування профілактичних програм та контролю за їх виконанням обмежує здатність центрів забезпечувати відповідну профілактику, що може призвести до зростання захворюваності.

6. Проблеми з регулюванням інформаційної безпеки. Збирання та обробка даних про захворюваність є однією з ключових функцій ЦКПХ. Проте питання конфіденційності та захисту персональних даних часто є недостатньо врегульованими, що викликає обґрунтовані побоювання як у населення, так і в організацій, залучених до обміну інформацією. Потреба в удосконаленні законодавства в цій сфері стає особливо актуальною з огляду на розвиток цифрових медичних послуг.

7. Недостатня інфраструктурна підтримка. Для ефективного виконання своїх функцій ЦКПХ потребують сучасних лабораторних потужностей, обладнання для швидкої діагностики та можливостей для проведення оперативних досліджень у польових умовах. На сьогодні багато центрів працюють у застарілих приміщеннях, що не відповідають вимогам сучасних медичних стандартів. Це значно обмежує можливості діагностики та моніторингу.

Тож правове забезпечення Центрів контролю та профілактики хвороб України стикається з низкою проблем, що обмежують їхню ефективність у захисті громадського здоров'я. До основних викликів належать застаріла законодавча база, недостатнє фінансування, кадровий дефіцит, відсутність нормативних механізмів для міжвідомчої співпраці, слабка підтримка профілактичних програм та недоліки у сфері інформаційної безпеки. Ці проблеми заважають своєчасному реагуванню на епідеміологічні загрози і потребують комплексних рішень для створення стабільної системи громадського здоров'я.

Таким чином, для покращення правового забезпечення ЦКПХ в Україні необхідно ухвалити комплексний підхід до вирішення цих проблем. Серед пріоритетних заходів – перегляд законодавчої бази з урахуванням сучасних

викликів, забезпечення належного фінансування, створення умов для професійного розвитку фахівців, а також впровадження чітких механізмів міжвідомчої співпраці. Оновлення нормативно-правової бази в контексті інформаційної безпеки, захисту персональних даних та збирання епідеміологічної інформації також є ключовим завданням для підвищення ефективності діяльності ЦКПХ.

Такі заходи дозволять центрам контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України ефективніше виконувати свої функції, знижуючи ризики для громадського здоров'я та підвищуючи рівень готовності до можливих загроз. Це, у свою чергу, сприятиме покращенню загального стану здоров'я населення та зміцненню системи громадського здоров'я в Україні.

ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» теж стикається з низкою проблем у правовому забезпеченні, які ускладнюють його діяльність і обмежують здатність оперативно реагувати на загрози для здоров'я населення. **Основні проблеми** такі (таблиця 2.1):

Таблиця 2.1

Проблеми у правовому забезпеченні ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України», які ускладнюють його діяльність і обмежують здатність оперативно реагувати на загрози для здоров'я населення

Назва проблеми	Характеристика проблеми
1. Незавершеність законодавчої бази.	Національні нормативно-правові акти недостатньо адаптовані до сучасних потреб епідеміологічного моніторингу та профілактики захворювань, що знижує ефективність роботи Центру. Зокрема, відсутні чітко визначені процедури та стандарти для збору, аналізу і обміну епідеміологічною інформацією з іншими медичними та державними

	установами.
2. Недостатнє фінансування.	Брак коштів обмежує доступ до сучасного обладнання та необхідних матеріалів для проведення лабораторних досліджень і моніторингу. Це знижує здатність Центру своєчасно виявляти й оцінювати епідеміологічні ризики, особливо в умовах нових викликів, як-от COVID-19.
3. Кадровий дефіцит та низька мотивація працівників.	Через недостатню оплату праці та обмежені можливості професійного розвитку багато кваліфікованих фахівців виїжджають за кордон або переходять до приватного сектору. Це особливо гостро впливає на кадровий потенціал у регіонах, зокрема у Вінницькій області.
4. Слабка міжвідомча взаємодія.	Ефективний контроль за захворюваннями вимагає тісної співпраці з іншими структурами – органами місцевого самоврядування, митницею, поліцією тощо. Однак відсутність нормативних механізмів для такої взаємодії обмежує здатність Центру швидко реагувати на спалахи захворювань та інші загрози громадському здоров'ю.
5. Низька підтримка профілактичних програм.	В Україні існує недостатньо законодавчих ініціатив, що підтримують просування профілактичних заходів, таких як вакцинація. Це призводить до низького рівня охоплення профілактичними програмами і, відповідно, підвищує ризик поширення інфекційних хвороб.
6. Інформаційна безпека та конфіденційність.	Центр має справу з конфіденційною інформацією про здоров'я населення, проте нормативне забезпечення захисту персональних даних та інформаційної безпеки є недостатньо детальним. Це ускладнює дотримання вимог щодо конфіденційності та викликає обґрунтовані побоювання з боку громадськості.

Джерело: складено автором при використанні [36]

1. Незавершеність законодавчої бази. Національні нормативно-правові акти недостатньо адаптовані до сучасних потреб епідеміологічного моніторингу та профілактики захворювань, що знижує ефективність роботи Центру. Зокрема, відсутні чітко визначені процедури та стандарти для збору, аналізу і обміну епідеміологічною інформацією з іншими медичними та державними установами.

2. Недостатнє фінансування. Брак коштів обмежує доступ до сучасного обладнання та необхідних матеріалів для проведення лабораторних досліджень і моніторингу. Це знижує здатність Центру своєчасно виявляти й оцінювати епідеміологічні ризики, особливо в умовах нових викликів, як-от COVID-19.

3. Кадровий дефіцит та низька мотивація працівників. Через недостатню оплату праці та обмежені можливості професійного розвитку багато кваліфікованих фахівців виїжджають за кордон або переходять до приватного сектору. Це особливо гостро впливає на кадровий потенціал у регіонах, зокрема у Вінницькій області.

4. Слабка міжвідомча взаємодія. Ефективний контроль за захворюваннями вимагає тісної співпраці з іншими структурами – органами місцевого самоврядування, митницею, поліцією тощо. Однак відсутність нормативних механізмів для такої взаємодії обмежує здатність Центру швидко реагувати на спалахи захворювань та інші загрози громадському здоров'ю.

5. Низька підтримка профілактичних програм. В Україні існує недостатньо законодавчих ініціатив, що підтримують просування профілактичних заходів, таких як вакцинація. Це призводить до низького рівня охоплення профілактичними програмами і, відповідно, підвищує ризик поширення інфекційних хвороб.

6. Інформаційна безпека та конфіденційність. Центр має справу з конфіденційною інформацією про здоров'я населення, проте нормативне забезпечення захисту персональних даних та інформаційної безпеки є недостатньо детальним. Це ускладнює дотримання вимог щодо конфіденційності та викликає обґрунтовані побоювання з боку громадськості.

Усі ці проблеми вимагають комплексних змін на рівні законодавства та практичних рішень, що включають збільшення фінансування, кадрову підтримку, удосконалення нормативної бази та міжвідомчої співпраці. Такий

підхід дозволить Вінницькому обласному центру та подібним установам ефективніше виконувати свої функції і забезпечувати надійний захист здоров'я населення в регіоні.

Таким чином можна зробити висновок, що правове забезпечення діяльності ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб» стикається з суттєвими проблемами, які обмежують його ефективність у реагуванні на епідеміологічні загрози. Основними викликами є недостатнє фінансування, кадровий дефіцит, застаріла законодавча база, відсутність нормативів для міжвідомчої співпраці, а також слабка підтримка профілактичних програм і проблеми з інформаційною безпекою. Для підвищення результативності роботи Центру необхідно здійснити комплексні зміни, спрямовані на посилення нормативної бази, покращення ресурсного забезпечення та створення умов для ефективної взаємодії з іншими установами.

Висновки до розділу

Визначено, що Державна установа «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» виконує ключову роль у системі охорони здоров'я регіону. Основною метою діяльності центру є забезпечення здоров'я населення через моніторинг, профілактику та контроль за інфекційними і неінфекційними захворюваннями.

Діяльність центру базується на комплексному підході до виявлення та аналізу епідеміологічної ситуації. Це включає регулярний моніторинг захворювань, епідеміологічний нагляд, а також проведення епідеміологічних розслідувань у випадках спалахів. Центр має завдання оперативно реагувати на спалахи інфекцій, забезпечуючи реалізацію профілактичних заходів і лікувальних протоколів.

Цільова діяльність Вінницького обласного центру контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України полягає в контролі та запобіганні захворюванням у Вінницькій області. Організація відповідає за надання медичної допомоги, моніторингу захворювань та впровадженню заходів профілактики для поліпшення громадського здоров'я.

Державна установа «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» є ключовим елементом системи громадського здоров'я Вінницької області. Цей центр відповідає за збереження та укріплення здоров'я населення, здійснюючи соціально-гігієнічний моніторинг захворюваності, епідеміологічний нагляд, біологічну безпеку та профілактику захворювань.

Специфіка роботи Державної установи «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» щодо правового забезпечення діяльності відповідно до норм європейського законодавства включає кілька важливих аспектів, спрямованих на інтеграцію європейських стандартів і практик у сферу охорони здоров'я та громадського здоров'я в Україні. Це важливо для забезпечення сумісності з міжнародними нормами, зокрема з вимогами Європейського Союзу, що допомагає підвищити ефективність діяльності центру та полегшує співпрацю з європейськими установами.

Діяльність Державної установи «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» з правового забезпечення у контексті європейського законодавства спрямована на інтеграцію міжнародних стандартів у національну систему охорони здоров'я, зокрема у галузі епідеміологічного нагляду, профілактики захворювань та контролю за здоров'ям населення. Відповідно до цього, центр адаптує українське законодавство до вимог Європейського Союзу, зокрема у сферах, пов'язаних із санітарно-гігієнічним контролем, безпекою медичних препаратів та вакцин, а також боротьбою з інфекційними хворобами.

Завдяки впровадженню європейських стандартів, центр може ефективно застосовувати методи моніторингу та реагування на нові загрози для здоров'я населення, підвищуючи рівень готовності до епідемій та інфекційних спалахів. Це включає не лише впровадження європейських практик у проведенні лабораторних досліджень і вакцинації, але й уніфікацію юридичних та адміністративних процедур згідно з європейськими нормами. Крім того, важливим аспектом є розвиток співпраці з міжнародними організаціями, що дозволяє використовувати міжнародний досвід і дотримуватися глобальних стандартів у сфері охорони здоров'я.

Не менш важливою є участь центру у європейських програмах та ініціативах, які дозволяють залучати додаткові ресурси для вдосконалення системи громадського здоров'я. Таким чином, центр не лише забезпечує виконання норм національного законодавства, але й активно сприяє інтеграції України в європейську медичну спільноту, що в свою чергу підвищує ефективність охорони здоров'я в області та країні в цілому.

Загалом, правове забезпечення діяльності центру в контексті європейського законодавства є важливою складовою його роботи, яка дозволяє не лише підвищити якість медичних послуг, але й зробити Україну частиною європейської системи охорони здоров'я, що забезпечить більш високий рівень захисту здоров'я її громадян.

Аналіз завдань, які у своїй діяльності виконує ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» свідчить про те, що центр виконує важливу роль у забезпеченні санітарно-епідемічного добробуту населення. Завдяки моніторингу епідемічної ситуації, профілактичним заходам, контролю якості води та харчових продуктів, а також навчальним ініціативам, він сприяє попередженню поширення інфекційних захворювань. Співпраця з іншими організаціями та впровадження нових технологій дозволяють ефективно реагувати на виклики в галузі охорони здоров'я та підвищувати загальний рівень охорони здоров'я в регіоні.

Правове забезпечення діяльності ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб» є критично важливим для ефективної реалізації його функцій та досягнення цілей у сфері охорони здоров'я і профілактики хвороб. Це включає дотримання законодавства, контроль, співпрацю з іншими структурами та роботу з населенням.

Загалом про завдання ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» щодо правового забезпечення його діяльності варто підкреслити важливість правових норм і стандартів у сфері охорони здоров'я. Центр виконує свою місію відповідно до чинного законодавства, що забезпечує основні принципи функціонування цієї установи. Це включає забезпечення дотримання національних і міжнародних норм у сфері контролю за епідеміями та профілактики захворювань, а також регламентування дій через розробку внутрішніх нормативно-правових актів.

Встановлено, що виконання завдань ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб» у контексті правового забезпечення його функціонування відповідно до норм і стандартів Європейського Союзу є відображенням прагнення України не лише інтегруватися в європейську спільноту, але й забезпечити здоров'я і добробут свого населення на належному рівні. Цей процес вимагатиме комплексної роботи на всіх рівнях, адже правове забезпечення є основою для ефективної діяльності в сфері охорони здоров'я.

Визначено, що правове забезпечення діяльності ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб» стикається з численними проблемами, які значно ускладнюють ефективну реалізацію його основних функцій у сфері громадського здоров'я. Однією з найбільш серйозних проблем є недостатнє фінансування, яке обмежує доступ до сучасного обладнання та матеріально-технічного забезпечення для проведення лабораторних досліджень, моніторингу та оперативного реагування на епідеміологічні загрози. Відсутність належного фінансування також впливає

на заробітну плату працівників, що знижує мотивацію кваліфікованих фахівців залишатися в установі та унеможлиблює професійний розвиток кадрів.

Застаріла законодавча база є ще однією серйозною проблемою, оскільки вона не враховує сучасних викликів у сфері епідеміологічного контролю, таких як нові інфекційні загрози, необхідність інтеграції цифрових технологій у медичний процес та потреба в ефективному обміні епідеміологічними даними між установами. Законодавча база не забезпечує чітких механізмів збору, аналізу та обробки даних, що критично важливо для швидкого реагування на спалахи захворювань та їх попередження.

Кадровий дефіцит також серйозно впливає на ефективність діяльності Центру. Через низький рівень оплати праці та обмежені можливості для професійного розвитку багато кваліфікованих спеціалістів виїжджають за кордон або переходять до приватного сектору. Це особливо критично, враховуючи зростання числа епідеміологічних загроз та потребу в компетентних фахівцях, які можуть адекватно і швидко реагувати на такі виклики.

Відсутність чітких нормативів для міжвідомчої співпраці також є значною перешкодою для ефективної роботи Центру. Координація з іншими установами, включаючи місцеві органи влади, митні та правоохоронні органи, має вирішальне значення для своєчасного реагування на загрози громадському здоров'ю. Однак через відсутність нормативної бази для такої взаємодії Центр не може ефективно обмінюватися інформацією та координувати свої дії з іншими відомствами, що обмежує його можливості для швидкого реагування на потенційні загрози.

Підтримка профілактичних програм, таких як вакцинація, є недостатньою як у правовому, так і в суспільному аспекті. Невідповідна кількість законодавчих ініціатив, спрямованих на підтримку вакцинації та інших профілактичних заходів, створює труднощі в охопленні населення необхідними профілактичними заходами. Це, у свою чергу, сприяє

поширенню захворювань, які можна було б попередити завдяки якісній і систематичній профілактичній роботі.

Проблеми з інформаційною безпекою та захистом персональних даних є ще одним важливим викликом для Центру. Діяльність установи пов'язана зі збором конфіденційної інформації про стан здоров'я населення, що потребує високого рівня захисту даних та дотримання вимог конфіденційності. Водночас, нормативне регулювання цієї сфери є недостатнім, що викликає занепокоєння як у фахівців, так і у громадськості.

Таким чином, для покращення правового забезпечення Вінницького обласного центру контролю та профілактики хвороб необхідно здійснити комплексний підхід, що включає реформування законодавчої бази, покращення фінансування, вирішення кадрових питань, налагодження міжвідомчої взаємодії, а також підтримку профілактичних програм та удосконалення захисту інформаційної безпеки. Комплексне вирішення цих проблем дозволить підвищити ефективність роботи Центру, сприятиме захисту громадського здоров'я та забезпечить своєчасне реагування на потенційні епідеміологічні загрози.

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА ПРОПОЗИЦІЙ З РОЗВИТКУ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКЛАДІВ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ ВІДПОВІДНО ДО НОРМ І СТАНДАРТІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

3.1. Ключові аспекти необхідних реформ і заходів для поліпшення правового забезпечення закладів громадського здоров'я в Україні

У сучасних умовах центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України (ЦКПХ МОЗ) стикається з низкою правових, фінансових та організаційних викликів, які обмежують ефективність його роботи і впливають на здатність захищати здоров'я населення та протидіяти інфекційним та неінфекційним захворюванням. Система громадського здоров'я потребує комплексного підходу до вдосконалення, який включає законодавчі зміни, додаткові фінансові інвестиції та зміцнення кадрового потенціалу. Розглянемо ключові аспекти необхідних реформ і заходів для поліпшення правового забезпечення ЦКПХ.

1. Модернізація законодавчої бази. В Україні відсутня розвинена система нормативно-правового забезпечення для регулювання діяльності центрів контролю та профілактики хвороб. Це включає відсутність чітких правових норм щодо збору, обробки та зберігання епідеміологічних даних, які є важливими для своєчасного реагування на загрози. Законодавча база повинна бути вдосконалена з урахуванням міжнародного досвіду, щоб ЦКПХ могли ефективно здійснювати свою діяльність, зокрема у питаннях моніторингу та обміну медичною інформацією.

2. Підвищення фінансування та ресурсного забезпечення. Державне фінансування є недостатнім для того, щоб забезпечити центри контролю та профілактики хвороб сучасним обладнанням, реагентами, а також забезпечити їхню готовність до надзвичайних ситуацій. Інвестування в

модернізацію інфраструктури, включно із закупівлею лабораторного обладнання та інших технічних ресурсів, є необхідним для підвищення оперативної готовності центрів до реагування на спалахи захворювань. Крім того, фінансова підтримка повинна включати програми для покращення умов праці та стимулювання висококваліфікованих спеціалістів залишатися працювати в Україні.

3. Вирішення кадрового дефіциту та забезпечення професійного розвитку. Проблема браку кадрів в ЦКПХ є особливо критичною в контексті загроз, які виникають через нові та відомі інфекційні захворювання. Для її вирішення необхідно підвищувати зарплати медичних фахівців, надавати додаткові освітні можливості та розвивати професійні компетенції працівників. Забезпечення стабільної роботи ЦКПХ можливе лише за умов наявності кваліфікованих кадрів, що здатні швидко та адекватно реагувати на нові виклики в галузі охорони здоров'я.

4. Встановлення ефективних механізмів міжвідомчої співпраці. Центри контролю та профілактики хвороб повинні мати чіткі нормативні механізми для співпраці з іншими державними установами, такими як місцеві органи влади, митна служба, поліція тощо. Без скоординованих зусиль між установами складно ефективно реагувати на загрози громадському здоров'ю. Налагодження такої співпраці дозволить покращити ефективність реагування на спалахи захворювань та вчасно забезпечувати населення важливою інформацією і послугами.

5. Правове регулювання профілактичних програм. Успіх програм профілактики, таких як вакцинація, залежить від підтримки як на рівні громадськості, так і на рівні законодавства. Недостатня кількість законодавчих актів, які сприяють обов'язковій вакцинації та іншим профілактичним заходам, може призводити до поширення хвороб, які можна попередити. Правова база повинна забезпечувати механізми, що сприяють проведенню профілактичних програм на загальнонаціональному рівні, зокрема в освітніх і громадських закладах.

6. Удосконалення законодавства у сфері інформаційної безпеки. Збір і обробка даних про захворюваність є критично важливими для ЦКПХ, проте ці процеси мають відбуватися з дотриманням вимог конфіденційності та захисту персональних даних. Питання інформаційної безпеки та захисту персональних даних громадян повинно бути врегульоване законодавчо, щоб підвищити довіру населення до центрів контролю та профілактики хвороб та захистити права громадян.

7. Розширення інфраструктурної підтримки. Окрім фінансування, важливим є розширення інфраструктури ЦКПХ, яка повинна включати сучасні лабораторії, можливості для дистанційного моніторингу та обладнання для проведення польових досліджень. Відповідна інфраструктура дозволить швидше виявляти та реагувати на нові епідеміологічні загрози, підвищуючи рівень безпеки громадського здоров'я.

Таким чином, для підвищення ефективності ЦКПХ необхідно здійснити комплексний підхід, який включає правові реформи, покращення фінансування, вирішення кадрових питань, зміцнення інформаційної безпеки та розширення інфраструктури. Ці кроки дозволять центрам контролю та профілактики хвороб більш ефективно виконувати свої функції, знижуючи ризики для громадського здоров'я та підвищуючи рівень захисту населення від епідеміологічних загроз. Впровадження таких заходів стане основою для створення стабільної та ефективної системи громадського здоров'я в Україні, здатної своєчасно реагувати на будь-які виклики.

Таким чином, для поліпшення правового забезпечення Центрів контролю та профілактики хвороб (ЦКПХ) Міністерства охорони здоров'я України необхідні комплексні заходи, що включають (табл. 3.1):

Модернізація законодавчої бази – оновлення нормативних актів з урахуванням сучасних вимог і міжнародного досвіду, що врегулюють порядок збору, обробки та захисту епідеміологічних даних.

Підвищення фінансування та ресурсного забезпечення – забезпечення ЦКПХ стабільним фінансуванням для закупівлі обладнання, лабораторних

матеріалів і проведення досліджень, а також створення належних умов для реагування на епідеміологічні виклики.

Таблиця 3.1

**Комплексні заходи, необхідні для поліпшення правового забезпечення
Центрів контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони
здоров'я України**

Назва заходу	Характеристика заходу
Модернізація законодавчої бази	оновлення нормативних актів з урахуванням сучасних вимог і міжнародного досвіду, що врегулюють порядок збору, обробки та захисту епідеміологічних даних.
Підвищення фінансування та ресурсного забезпечення	забезпечення ЦКПХ стабільним фінансуванням для закупівлі обладнання, лабораторних матеріалів і проведення досліджень, а також створення належних умов для реагування на епідеміологічні виклики.
Вирішення кадрових питань	підвищення зарплат і створення програм для професійного розвитку спеціалістів, що сприятиме залученню та утриманню кваліфікованих кадрів.
Налагодження міжвідомчої співпраці	створення правових механізмів для співпраці між ЦКПХ, місцевою владою, митними та іншими службами для швидкої та ефективної протидії загрозам здоров'ю населення.
Правове забезпечення профілактичних програм	розробка нормативних документів для підтримки та просування профілактичних заходів, таких як вакцинація, на рівні держави.
Підвищення рівня інформаційної безпеки	створення нормативних актів для захисту персональних даних та забезпечення конфіденційності в роботі з епідеміологічною інформацією.
Розширення інфраструктури	забезпечення сучасною інфраструктурою та лабораторними потужностями для проведення якісних досліджень і моніторингу в реальному часі.

Джерело: розроблено при використанні [24, 25]

Вирішення кадрових питань – підвищення зарплат і створення програм для професійного розвитку спеціалістів, що сприятиме залученню та утриманню кваліфікованих кадрів.

Налагодження міжвідомчої співпраці – створення правових механізмів для співпраці між ЦКПХ, місцевою владою, митними та іншими службами для швидкої та ефективної протидії загрозам здоров'ю населення.

Правове забезпечення профілактичних програм – розробка нормативних документів для підтримки та просування профілактичних заходів, таких як вакцинація, на рівні держави.

Підвищення рівня інформаційної безпеки – створення нормативних актів для захисту персональних даних та забезпечення конфіденційності в роботі з епідеміологічною інформацією.

Розширення інфраструктури – забезпечення сучасною інфраструктурою та лабораторними потужностями для проведення якісних досліджень і моніторингу в реальному часі.

Ці заходи дозволять зміцнити правові основи діяльності ЦКПХ, підвищити ефективність їх роботи та забезпечити надійний захист громадського здоров'я в Україні.

Для підвищення ефективності Центрів контролю та профілактики хвороб України необхідні оновлення законодавчої бази, стабільне фінансування, вирішення кадрових питань, міжвідомча співпраця, підтримка профілактичних програм, забезпечення інформаційної безпеки та розвиток інфраструктури. Ці заходи створять міцну основу для надійного захисту громадського здоров'я та своєчасного реагування на епідеміологічні виклики.

Для поліпшення правового забезпечення закладів громадського здоров'я в Україні необхідно реалізувати ряд заходів, які сприятимуть створенню ефективної та сучасної системи охорони здоров'я. Головними з цих заходів можуть бути (рис. 3.1):

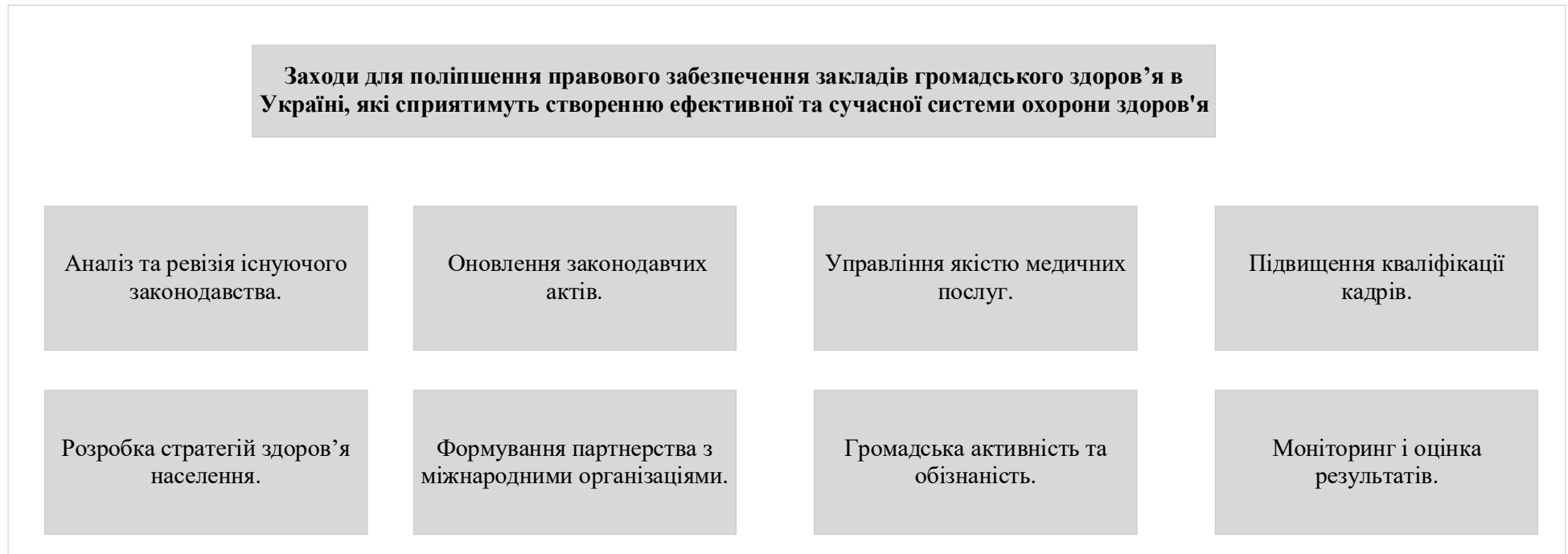


Рис. 3.1. Заходи для поліпшення правового забезпечення закладів громадського здоров'я в Україні, які сприятимуть створенню ефективної та сучасної системи охорони здоров'я

Джерело: складено автором

Аналіз та ревізія існуючого законодавства. Проведення комплексного аналізу наявних нормативно-правових актів у сфері охорони здоров'я для виявлення прогалин, суперечностей та застарілих норм, що потребують оновлення або скасування.

Оновлення законодавчих актів. Розробка та впровадження нових законодавчих ініціатив, які враховують сучасні вимоги і стандарти, що існують в Європейському Союзі. Це має стосуватися сфери контролю за захворюваннями, профілактики та забезпечення прав пацієнтів.

Управління якістю медичних послуг. Впровадження системи управління якістю медичних послуг на основі міжнародних стандартів. Це передбачає створення чітких критеріїв для оцінки діяльності закладів громадського здоров'я та введення механізмів контролю за їх дотриманням.

Підвищення кваліфікації кадрів. Створення програм підготовки та підвищення кваліфікації медичних працівників відповідно до європейських стандартів, що дозволить змінити підходи до надання медичних послуг та покращити професійний рівень фахівців.

Розробка стратегій здоров'я населення. Формулювання національних та регіональних стратегій у сфері громадського здоров'я, що включають профілактичні заходи, моніторинг стану здоров'я населення та підходи до управління епідеміологічними ризиками.

Формування партнерства з міжнародними організаціями. Активна співпраця з міжнародними організаціями (такими як ВООЗ) для запозичення кращих практик та отримання технічної і фінансової підтримки у впровадженні нових стандартів.

Громадська активність та обізнаність. Залучення громадськості до процесу прийняття рішень у сфері охорони здоров'я та проведення інформаційних кампаній для підвищення обізнаності населення про їхні права і обов'язки в системі охорони здоров'я.

Моніторинг і оцінка результатів. Впровадження механізмів моніторингу ефективності закладів громадського здоров'я, що дозволить

оперативно реагувати на виявлені проблеми та вдосконалювати систему правового забезпечення.

Загалом, ці заходи сприятимуть створенню більш ефективної, прозорої та адаптивної системи державного управління у сфері охорони здоров'я, що в свою чергу призведе до покращення стану здоров'я населення України.

Для поліпшення правового забезпечення закладів громадського здоров'я в Україні важливо реалізувати комплексний підхід, що передбачає оновлення та адаптацію існуючого законодавства до сучасних вимог. Основним завданням є проведення глибокого аналізу наявних нормативно-правових актів, щоб виявити прогалини, які потребують корекції, а також вивчення досвіду країн Європейського Союзу для впровадження найкращих практик у сфері охорони здоров'я.

Оновлення законодавчих актів має стати пріоритетом, оскільки сучасна система охорони здоров'я потребує нових підходів до контролю за захворюваннями, профілактики та прав пацієнтів. Важливо створити та запровадити чіткі критерії оцінки діяльності закладів громадського здоров'я, щоб забезпечити високий рівень якості медичних послуг. Впровадження системи управління якістю на основі міжнародних стандартів сприятиме не лише підвищенню ефективності роботи закладів, але й довірі населення до медичних установ.

Ключовим елементом модернізації є підготовка медичних працівників. Підвищення кваліфікації кадрів відповідно до європейських стандартів дозволить покращити професійний рівень фахівців і оптимізувати процес надання медичних послуг. Залучення кадрів до програм навчання та стажування, що активно використовуються в європейських країнах, стане важливим кроком на шляху до створення конкурентоспроможного медичного середовища.

Окрім цього, розробка національних і регіональних стратегій у сфері громадського здоров'я — ще один важливий аспект. Формування чітких планів дій у цій сфері дозволить зосередити зусилля на профілактиці

захворювань, моніторингу стану здоров'я населення та управлінні епідеміологічними ризиками. Це, у свою чергу, вимагатиме тісної співпраці з міжнародними організаціями, такими як ВООЗ, для запозичення успішних практик і отримання технічної підтримки у впровадженні нововведень.

Залучення громадськості до процесу прийняття рішень у сфері охорони здоров'я є ще одним важливим аспектом. Створення майданчиків для обговорення та активного діалогу між законом, медичними установами та пацієнтами дозволить підвищити обізнаність населення про їхні права й обов'язки. Також важливо проводити інформаційні кампанії, які забезпечать населення знаннями, необхідними для прийняття активної участі у підтримці власного здоров'я.

Всі ці заходи, реалізовані в єдиній системі, сприятимуть створенню більш ефективної, прозорої та адаптивної системи охорони здоров'я в Україні. Це дозволить не лише покращити якість медичних послуг, але й зміцнити довіру населення до медичних установ, а також забезпечити більш високий рівень здоров'я громадян у цілому. В результаті, країна отримає можливість успішно протистояти сучасним викликам у сфері громадського здоров'я та забезпечити добробут своїх громадян.

3.2. Напрями адаптації ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб» у контексті правового забезпечення його функціонування до норм і стандартів Європейського Союзу

Подальша гармонізація українського законодавства закладів громадського здоров'я з європейськими стандартами є життєво важливою для забезпечення високої якості медичних послуг, підвищення рівня здоров'я населення та інтеграції України в європейські структури. Основні потреби в цій сфері включають:

Синхронізація норм. Україні необхідно адаптувати свої законодавчі акти до директив та регламентів Європейського Союзу, що регулюють охорону здоров'я, зокрема в питаннях контролю за інфекційними захворюваннями, безпеки харчових продуктів та захисту прав пацієнтів.

Покращення системи контролю. Впровадження європейських стандартів з контролю за захворюваннями та епідеміологічного нагляду підвищить ефективність роботи закладів та дозволить своєчасно реагувати на виклики, такі як спалахи інфекцій.

Асамблея професійних кадрів. Гармонізація також стосується підготовки медичних працівників, що має враховувати сучасні європейські вимоги до кваліфікації та освіти.

Фінансова підтримка та інфраструктура. Важливо забезпечити необхідні фінансові та матеріально-технічні ресурси для реалізації стандартів громадського здоров'я, включаючи сучасне обладнання та технології.

Громадська обізнаність. Необхідно розвивати програми просвітництва для населення щодо профілактики захворювань та здорового способу життя, орієнтуючись на європейські практики.

Таким чином, успішна гармонізація законодавства в цій сфері сприятиме не лише поліпшенню стану здоров'я населення, а й інтеграції України в європейську спільноту, що підвищить готовність країни до викликів у сфері громадського здоров'я.

Подальша гармонізація українського законодавства закладів громадського здоров'я з європейськими стандартами є критично важливою умовою для інтеграції України в європейське правове поле та підвищення ефективності системи охорони здоров'я в країні. У сучасному глобалізованому світі, де охорона здоров'я потребує постійної адаптації до нових викликів, таких як пандемії, нові інфекційні захворювання та зміни в соціально-економічному середовищі, відповідність європейським стандартам стає не просто бажаним, а необхідним.

Гармонізація законодавства дозволить Україні імплементувати сучасні підходи до профілактики, діагностики та лікування захворювань, утворюючи міцну основу для надання якісних медичних послуг. Важливим аспектом є забезпечення надійного системи контролю за епідеміологічною ситуацією, що включає своєчасний моніторинг та реагування на спалахи інфекцій, відповідно до європейських практик.

Крім того, ключовим елементом гармонізації є підготовка та постійне підвищення кваліфікації медичних працівників, що гарантуватиме високий рівень професіоналізму в наданні медичних послуг. Стандарти освіти та професійної підготовки мають бути адаптовані до вимог ЄС, з метою створення єдиного підходу до оцінки компетентності медичного персоналу.

Разом з тим, важливо розвивати інфраструктуру закладів громадського здоров'я, що включає як матеріально-технічне забезпечення, так і фінансові ресурси. Наявність сучасного обладнання та технологій забезпечить ефективність впровадження нових стандартів, а також допоможе у впровадженні інноваційних підходів до лікування та профілактики захворювань.

Не менш важливим є активне просвітництво населення про здоровий спосіб життя і профілактику захворювань. Залучення громади до програм здоров'я та активна комунікація дозволять підвищити обізнаність населення щодо власного здоров'я та факторами ризику.

Отже, гармонізація українського законодавства в сфері громадського здоров'я з європейськими стандартами не лише покращить якість медичного обслуговування в Україні, а й сприятиме зростанню загального добробуту населення, забезпечуючи кращі умови для боротьби з сучасними викликами у сфері охорони здоров'я.

Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб виконує ключову роль у забезпеченні здоров'я населення через контроль за інфекційними та неінфекційними захворюваннями. Для його ефективного

функціонування важливим є дотримання норм і стандартів Європейського Союзу, що сприяє інтеграції в європейське правове поле.

1. Правове забезпечення: Центр має стежити за відповідністю своєї діяльності законодавству України, а також враховувати директиви та регламенти ЄС, які стосуються охорони здоров'я. Це включає заходи з контролю захворювань, звітності та епідеміологічного нагляду.

2. Стандарти якості: Запровадження європейських стандартів якості у наданні медичних послуг є необхідним для покращення ефективності роботи центру. Це може включати стандарти управління якістю, критерії оцінки ефективності профілактичних заходів і методики для контролю за ефективністю лікування.

3. Міжнародна співпраця: Виконання завдань Центру передбачає активну співпрацю з міжнародними організаціями, такими як ВООЗ, що допомагає в адаптації стандартів і практик, прийнятих у світі, до умов України.

4. Підготовка кадрів: Важливим аспектом є підвищення кваліфікації працівників центру відповідно до європейських стандартів. Навчання та підготовка спеціалістів за програмами, що відповідають міжнародним критеріям, забезпечить високий рівень компетентності.

5. Моніторинг і оцінка: Постійний моніторинг виконання норм і стандартів, а також проведення оцінки результатів діяльності центру, має стати невід'ємною частиною роботи. Це дозволить виявляти проблеми на ранніх етапах і оперативно реагувати на них.

6. Громадське здоров'я: З урахуванням сучасних викликів охорони здоров'я, таких як пандемії, Центр має зосередитися на профілактиці захворювань та просуванні здорового способу життя, що відповідає політиці ЄС у сфері громадського здоров'я.

Отже, Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб повинен активізувати свої зусилля в адаптації до європейських стандартів,

що дозволить підвищити якість медичних послуг і зміцнити систему охорони здоров'я в регіоні.

Тож щодо Вінницького обласного центру контролю та профілактики хвороб у контексті правового забезпечення його функціонування можна відобразити ключові аспекти, що сприяють інтеграції до норм і стандартів Європейського Союзу (рис. 3.2):

1. **Правова відповідність:** Центр має забезпечити відповідність своїх чинників у сфері охорони здоров'я законодавству України та директивам ЄС.

2. **Впровадження стандартів:** Застосування європейських стандартів якості посилить ефективність профілактичних заходів та контроль за захворюваннями.

3. **Міжнародна співпраця:** Активна взаємодія з міжнародними організаціями забезпечить адаптацію міжнародних практик до реалій України.

4. **Підвищення кваліфікації:** Інвестування в навчання кадрів підвищить їх компетентність відповідно до європейських вимог.

5. **Моніторинг та оцінка:** Постійний контроль за дотриманням стандартів підвищить ефективність діяльності центру та допоможе своєчасно усувати проблеми.

6. **Популяризація здорового способу життя:** Акцент на профілактиці захворювань і громадському здоров'ї відповідає політиці ЄС, що підвищить рівень здоров'я населення.

Загалом, для забезпечення високої якості медичних послуг та зміцнення охорони здоров'я у Вінницькій області безпосередня інтеграція з європейськими нормами та стандартами є необхідною умовою для ефективного функціонування центру.

Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб має важливе значення для забезпечення здоров'я населення, тому його діяльність повинна відповідати нормам і стандартам Європейського Союзу. Ключовими аспектами є впровадження європейських стандартів якості, підготовка кадрів,

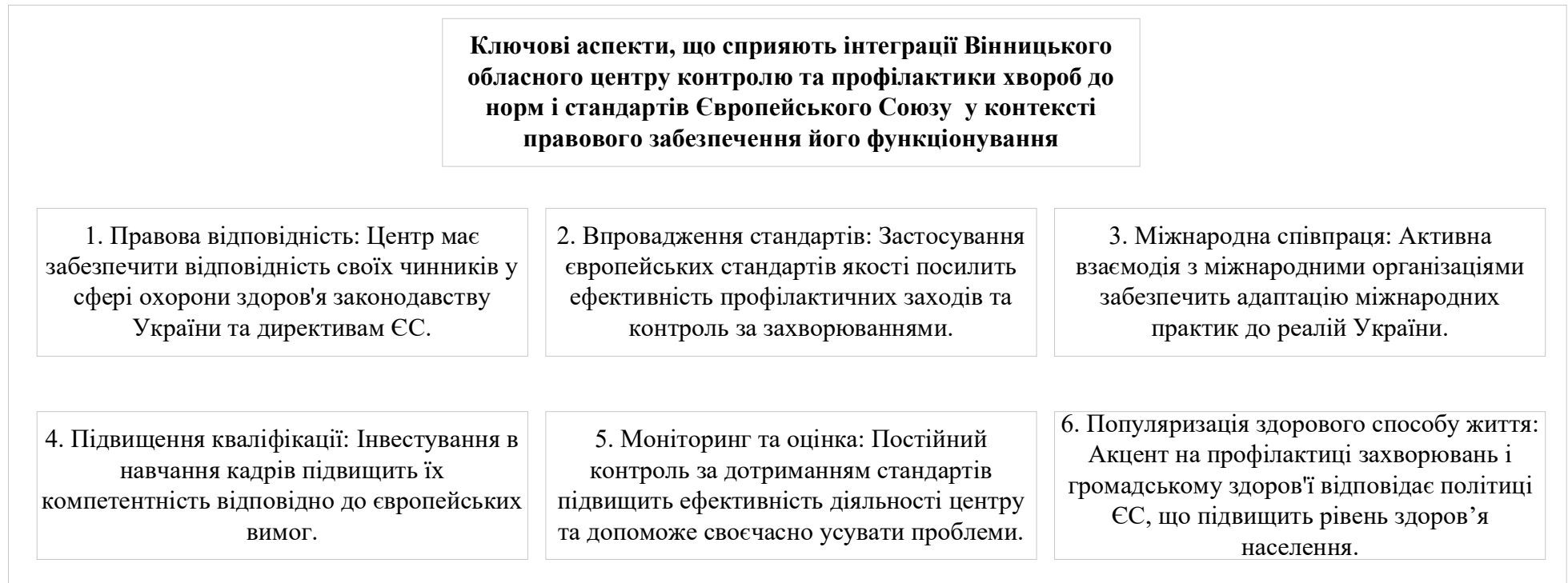


Рис. 3.2. Ключові аспекти, що сприяють інтеграції Вінницького обласного центру контролю та профілактики хвороб до норм і стандартів Європейського Союзу у контексті правового забезпечення його функціонування

Джерело: розроблено автором

міжнародна співпраця, моніторинг та оцінка результатів, а також фокус на профілактиці захворювань. Це дозволить підвищити ефективність роботи центру та зміцнити систему охорони здоров'я в регіоні.

Висновки до розділу

Визначено, що для поліпшення правового забезпечення центрів контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України необхідні комплексні заходи:

Модернізація законодавчої бази – оновлення нормативних актів з урахуванням сучасних вимог і міжнародного досвіду, що врегулюють порядок збору, обробки та захисту епідеміологічних даних.

Підвищення фінансування та ресурсного забезпечення – забезпечення ЦКПХ стабільним фінансуванням для закупівлі обладнання, лабораторних матеріалів і проведення досліджень, а також створення належних умов для реагування на епідеміологічні виклики.

Вирішення кадрових питань – підвищення зарплат і створення програм для професійного розвитку спеціалістів, що сприятиме залученню та утриманню кваліфікованих кадрів.

Налагодження міжвідомчої співпраці – створення правових механізмів для співпраці між ЦКПХ, місцевою владою, митними та іншими службами для швидкої та ефективної протидії загрозам здоров'ю населення.

Правове забезпечення профілактичних програм – розробка нормативних документів для підтримки та просування профілактичних заходів, таких як вакцинація, на рівні держави.

Підвищення рівня інформаційної безпеки – створення нормативних актів для захисту персональних даних та забезпечення конфіденційності в роботі з епідеміологічною інформацією.

Розширення інфраструктури – забезпечення сучасною інфраструктурою та лабораторними потужностями для проведення якісних досліджень і моніторингу в реальному часі.

Ці заходи дозволять зміцнити правові основи діяльності ЦКПХ, підвищити ефективність їх роботи та забезпечити надійний захист громадського здоров'я в Україні.

Встановлено, що подальша гармонізація українського законодавства закладів громадського здоров'я з європейськими стандартами є критично важливою умовою для інтеграції України в європейське правове поле та підвищення ефективності системи охорони здоров'я в країні. У сучасному глобалізованому світі, де охорона здоров'я потребує постійної адаптації до нових викликів, таких як пандемії, нові інфекційні захворювання та зміни в соціально-економічному середовищі, відповідність європейським стандартам стає не просто бажаним, а необхідним.

Гармонізація законодавства дозволить Україні імплементувати сучасні підходи до профілактики, діагностики та лікування захворювань, утворюючи міцну основу для надання якісних медичних послуг. Важливим аспектом є забезпечення надійного системи контролю за епідеміологічною ситуацією, що включає своєчасний моніторинг та реагування на спалахи інфекцій, відповідно до європейських практик.

Крім того, ключовим елементом гармонізації є підготовка та постійне підвищення кваліфікації медичних працівників, що гарантуватиме високий рівень професіоналізму в наданні медичних послуг. Стандарти освіти та професійної підготовки мають бути адаптовані до вимог ЄС, з метою створення єдиного підходу до оцінки компетентності медичного персоналу.

Разом з тим, важливо розвивати інфраструктуру закладів громадського здоров'я, що включає як матеріально-технічне забезпечення, так і фінансові ресурси. Наявність сучасного обладнання та технологій забезпечить ефективність впровадження нових стандартів, а також допоможе у

впровадженні інноваційних підходів до лікування та профілактики захворювань.

Не менш важливим є активне просвітництво населення про здоровий спосіб життя і профілактику захворювань. Залучення громади до програм здоров'я та активна комунікація дозволять підвищити обізнаність населення щодо власного здоров'я та факторами ризику.

Отже, гармонізація українського законодавства в сфері громадського здоров'я з європейськими стандартами не лише покращить якість медичного обслуговування в Україні, а й сприятиме зростанню загального добробуту населення, забезпечуючи кращі умови для боротьби з сучасними викликами у сфері охорони здоров'я.

Визначено, що для забезпечення високої якості медичних послуг та зміцнення охорони здоров'я у Вінницькій області безпосередня інтеграція з європейськими нормами та стандартами є необхідною умовою для ефективного функціонування центру. Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб має важливе значення для забезпечення здоров'я населення, тому його діяльність повинна відповідати нормам і стандартам Європейського Союзу. Ключовими аспектами є впровадження європейських стандартів якості, підготовка кадрів, міжнародна співпраця, моніторинг та оцінка результатів, а також фокус на профілактиці захворювань. Це дозволить підвищити ефективність роботи центру та зміцнити систему охорони здоров'я в регіоні.

ВИСНОВКИ

За результатами підготовки дипломної роботи зроблено такі висновки:

1. Визначено, що сутність правового забезпечення закладів громадського здоров'я в Україні полягає у створенні правової бази, яка дозволяє ефективно організувати діяльність системи громадського здоров'я, забезпечувати її якість, доступність і безпеку для населення. Метою правового забезпечення діяльності закладів громадського здоров'я є створення ефективної та стабільної нормативно-правової бази, яка регулює всі аспекти функціонування цих закладів для забезпечення охорони здоров'я населення. Правове забезпечення закладів громадського здоров'я в Україні, розроблене відповідно до норм і стандартів Європейського Союзу, є стратегічним кроком на шляху до інтеграції країни в європейське співтовариство та підвищення рівня здоров'я населення.

2. Встановлено, що історія правового забезпечення громадського здоров'я демонструє поступове розширення функцій та повноважень держави у сфері охорони здоров'я, від карантинних заходів до комплексного регулювання системи охорони здоров'я. У сучасний період, особливо в умовах євроінтеграції, Україна продовжує вдосконалювати правову базу, спрямовану на підвищення якості, доступності та ефективності медичних послуг відповідно до європейських і міжнародних стандартів. З історії розвитку правового забезпечення громадського здоров'я можна зробити висновок, що цей процес є складним і динамічним, відображаючи як розвиток суспільних потреб, так і науковий та технологічний прогрес у сфері медицини. Від початкових заходів контролю за інфекційними хворобами до сучасних, високостандартизованих і інтегрованих систем охорони здоров'я — цей шлях відобразив важливість здоров'я як стратегічного ресурсу для будь-якої держави. На сьогодні Україна, на шляху євроінтеграції, активно адаптує своє законодавство до європейських стандартів, що стало особливо

важливим після підписання Угоди про асоціацію з ЄС у 2014 році. Це вплинуло на всі аспекти охорони громадського здоров'я, включаючи профілактику захворювань, контроль за епідеміологічними загрозами, захист прав пацієнтів і забезпечення доступу до медичних послуг. Цей процес важливий не лише для інтеграції в європейський простір, а й для підвищення якості медичних послуг у самій Україні.

3. Дослідження показало, що система правового регулювання і нагляду у сфері громадського здоров'я в Україні є багатовекторною і відповідає потребам сучасного суспільства. Вона включає основні державні органи, регіональні та місцеві установи, а також міжнародне співробітництво. Завдяки ефективному розподілу функцій між ними, забезпечується комплексний підхід до охорони здоров'я: від моніторингу захворюваності та профілактики до захисту прав пацієнтів і забезпечення якості медичних послуг. Така структура відповідає міжнародним стандартам, наближає Україну до європейських вимог у сфері охорони здоров'я і сприяє підвищенню рівня здоров'я та добробуту населення.

4. Аналіз діяльності ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» показав, що вона є ключовим елементом системи громадського здоров'я Вінницької області. Цей центр відповідає за збереження та укріплення здоров'я населення, здійснюючи соціально-гігієнічний моніторинг захворюваності, епідеміологічний нагляд, біологічну безпеку та профілактику захворювань. Діяльність Державної установи «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» з правового забезпечення у контексті європейського законодавства спрямована на інтеграцію міжнародних стандартів у національну систему охорони здоров'я, зокрема у галузі епідеміологічного нагляду, профілактики захворювань та контролю за здоров'ям населення. Відповідно до цього, центр адаптує українське законодавство до вимог Європейського Союзу, зокрема у сферах,

пов'язаних із санітарно-гігієнічним контролем, безпекою медичних препаратів та вакцин, а також боротьбою з інфекційними хворобами.

5. Аналіз завдань ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб» дав можливість визначити, що правове забезпечення функціонування відповідно до норм і стандартів Європейського Союзу є важливим аспектом у контексті інтеграції України в європейську спільноту та вдосконалення системи охорони здоров'я. Для досягнення цієї мети центр повинен орієнтуватися на впровадження принципів та рекомендацій, визначених у законодавстві ЄС, що регулюють сфери охорони здоров'я, контролю за інфекційними захворюваннями, безпеку харчових продуктів та навколишнього середовища. Одним з ключових завдань є гармонізація національного законодавства з європейськими нормами. Важливим завданням є зміцнення міжнародної співпраці та обміну інформацією із закордонними партнерами, зокрема з установами та агентствами ЄС. Не менш значущим є питання навчання та підвищення кваліфікації персоналу центру відповідно до європейських стандартів.

6. Встановлено, що правове забезпечення Центрів контролю та профілактики хвороб України стикається з низкою проблем, що обмежують їхню ефективність у захисті громадського здоров'я. До основних викликів належать: застаріла законодавча база, недостатнє фінансування, кадровий дефіцит, відсутність нормативних механізмів для міжвідомчої співпраці, слабка підтримка профілактичних програм та недоліки у сфері інформаційної безпеки. Ці проблеми заважають своєчасному реагуванню на епідеміологічні загрози і потребують комплексних рішень для створення стабільної системи громадського здоров'я. Для підвищення результативності роботи Центру необхідно здійснити комплексні зміни, спрямовані на посилення нормативної бази, покращення ресурсного забезпечення та створення умов для ефективної взаємодії з іншими установами.

7. Для поліпшення правового забезпечення закладів громадського здоров'я в Україні запропонована реалізація ряду заходів, які сприятимуть

створенню ефективної та сучасної системи охорони здоров'я: аналіз та ревізія існуючого законодавства; оновлення законодавчих актів; управління якістю медичних послуг; підвищення кваліфікації кадрів; розробка стратегій здоров'я населення; формування партнерства з міжнародними організаціями; громадська активність та обізнаність; моніторинг і оцінка результатів. Всі ці заходи, реалізовані в єдиній системі, сприятимуть створенню більш ефективної, прозорої та адаптивної системи охорони здоров'я в Україні. Це дозволить не лише покращити якість медичних послуг, але й зміцнити довіру населення до медичних установ, а також забезпечити більш високий рівень здоров'я громадян у цілому. В результаті, країна отримає можливість успішно протистояти сучасним викликам у сфері громадського здоров'я та забезпечити добробут своїх громадян.

8. Запропоновано напрями адаптації ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб» у контексті правового забезпечення його функціонування до норм і стандартів Європейського Союзу. Визначено ключові аспекти, що сприяють інтеграції до норм і стандартів Європейського Союзу: правова відповідність: центр має забезпечити відповідність своїх чинників у сфері охорони здоров'я законодавству України та директивам ЄС; впровадження стандартів: застосування європейських стандартів якості посилить ефективність профілактичних заходів та контроль за захворюваннями; міжнародна співпраця: активна взаємодія з міжнародними організаціями забезпечить адаптацію міжнародних практик до реалій України; підвищення кваліфікації: інвестування в навчання кадрів підвищить їх компетентність відповідно до європейських вимог; моніторинг та оцінка: постійний контроль за дотриманням стандартів підвищить ефективність діяльності центру та допоможе своєчасно усувати проблеми; популяризація здорового способу життя: акцент на профілактиці захворювань і громадському здоров'ї відповідає політиці ЄС, що підвищить рівень здоров'я населення. Загалом, для забезпечення високої якості медичних послуг та зміцнення охорони

громадського здоров'я у Вінницькій області безпосередня інтеграція з європейськими нормами та стандартами є необхідною умовою для ефективного розвитку цієї сфери.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Договір про Європейський Союз. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_029#Text.
2. Донік О. М., Литвинова Л. О., Гречишкіна Н. В. Деякі аспекти наслідків небезпечної поведінки дитячого населення України. Сучасні медичні технології. 2020. № 2 (45). С. 27-31.
3. Допомога ЄС Україні. URL: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine_uk.
4. Європейський Союз у XXI столітті: функціонування та розвиток: монографія / за заг. ред. В. С. Загорського, О. Я. Красівського. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2016. 632 с.
5. Загальна теорія здоров'я та здоров'язбереження : колективна монографія / за заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука. Харків: Вид. Рожко С. Г., 2017. 488 с.
6. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, № 4, ст.19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>.
7. Заходи з розвитку закладів громадського здоров'я з урахуванням європейського законодавства.
8. Звіт про діяльність ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» за 2021 рік.
9. Звіт про діяльність ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» за 2022 рік.
10. Звіт про діяльність ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» за 2023 рік.
11. Звіт про діяльність ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» у 2024 році.
12. Здоров'я 2020. Основи європейської політики та стратегія для XXI

століття. Copenhagen : WHO. Regional Of ce for Europe, 2013. 224 p.

13. Кілієвич О. І. Економічне врядування. Публічне управління: термінолог. словник / за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петрос. Київ: НАДУ, 2018. С. 43.

14. Клименко О.В. Обґрунтування необхідності систематизації законодавчих актів України в сфері охорони здоров'я громадян і розробки медичного кодексу. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2013. № 1. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=679>.

15. Кошалко Оксана. Надання підтримки Україні в розвитку сучасної системи громадського здоров'я. Інформаційний бюлетень Проєкту. Березень 2023.

16. Кризові явища в євроні та їх вплив на політичні трансформації в ЄС: аналітична записка URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosini/krizovi-yavischa-v-evrozoni-ta-ikh-vpliv-na-politichni>.

17. Лотоцька О. В., Кондратюк В. А., Сопель О. М., Крицька Г. А., Пашко К. О., Федорів О. Є. Профілактична медицина як важлива складова громадського здоров'я. Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. 2019. № 2 (80). С. 40-43. URL: <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/visnyk-gigieny/article/view/10478/10001>.

18. Миронюк І. С. До структури національної системи громадського здоров'я. Вісник проблем біології і медицини. 2017. Т. 2, № 3. С. 135–142.

19. Національна служба здоров'я України: Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://nszu.gov.ua/pro-nszu>.

20. Нові виклики для громадського здоров'я в 21 столітті. URL: <https://www.publichealth.kiev.ua/2019/06/21.html>.

21. Основні терміни, які вживаються у сфері громадського здоров'я / Г. О. Слабкий, В. І. Миронюк, Л. О. Качала, О. М. Ратаніна. Україна. Здоров'я нації. 2017. № 3 (44). С. 235–244.

22. Осовський К. В. Правове забезпечення державного управління реформуванням системи охорони здоров'я. Наукові праці МАУП. Серія :

Юридичні науки. 2017. Вип. 1. С. 127-132. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npmaupun_2017_1_22.

23. План відновлення системи охорони здоров'я України від наслідків війни на 2022 - 2032 роки. Версія 2.4 (від 21/07/2022року).

24. План заходів на 2023-2024 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року.

25. План заходів щодо реалізації Стратегії забезпечення сталої відповіді на епідемії туберкульозу, зокрема хіміорезистентного, та ВІЛ-інфекції / СНІДу, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22.03.2017 р. № 248-р.

26. Правове регулювання відносин у сфері захисту населення від інфекційних хвороб. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_24798.

27. Про затвердження нормативно-правових актів з питань вдосконалення організації медичної допомоги людям, які живуть з ВІЛ: наказ МОЗ України від 10 липня 2013 р., № 585. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1254-13#Text>.

28. Про схвалення Концепції розвитку системи громадського здоров'я : розпорядження КМУ від 30.11.2016 р. № 1002-р. Урядовий кур'єр. 2016. 27 грудня. № 245.

29. Розробка та фінансування регіональних і місцевих програм громадського здоров'я: операційний посібник. К. Центр громадського здоров'я. URL: https://phc.org.ua/sites/default/files/users/user90/Manual_Development%20and%20ofunding%20of%20regional%20and%20local%20public%20health%20programs_print_210x297%2B3mm.pdf.

30. Рудік Н. М. Економічне врядування в ЄС: розбудова в контексті сучасних викликів. Державне управління та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2020. Вип. 4 (47). С. 49–57.

31. Сайт ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України».

32. Слабкий Г. О. Завдання та функції системи громадського здоров'я регіонального рівня. Вплив науково-технічного прогресу на розвиток медичної науки та практики: реалії сьогодення : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, 14–15 липня 2017 р. К., 2017. С. 87–90.

33. Слабкий Г. О. Система громадського здоров'я: бачення Всесвітньої організації охорони здоров'я. Основні оперативні функції громадського здоров'я та їх зміст. Україна. Здоров'я нації. 2017. № 3 (44). С. 24–31.

34. Слабкий Г. О., Миронюк І. С., Кошеля І. І., Дудник С. В. Медико-демографічна ситуація як глобальна проблема громадського здоров'я України. Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. 2019. № 3 (81). С 62-72.

35. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я / під заг. ред. Ю.В. Вороненка, В.Ф. Москаленка. Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. 680 с.

36. Статут ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України». Затверджено 02.06.2021 року №1103. Вінниця. 2021. 18 с.

37. Структура ДУ «Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України».

38. Україна на шляху до ЄС: реалії і перспективи. Національна безпека і оборона. 2022. №1-2 (187-188). 132 с.

39. Федорова А.М. Нормативно-правове регулювання питань забезпечення безпечного середовища життя громадян. Публічне управління та регіональний розвиток. 2019. № 3. С.162-177.

40. Dixit A. Governance Institutions and Economic Activity. URL: https://www.princeton.edu/~dixitak/home/PresAd_F1.pdf

41. Single Supervisory Mechanism. URL: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/thessm/html/index.en.html>

42. Treaty on Stability, Coordination and Governance in the Economic and Monetary Union. URL: <http://european-council.europa.eu/>

media/639235/st00tscg26_en12.pdf.

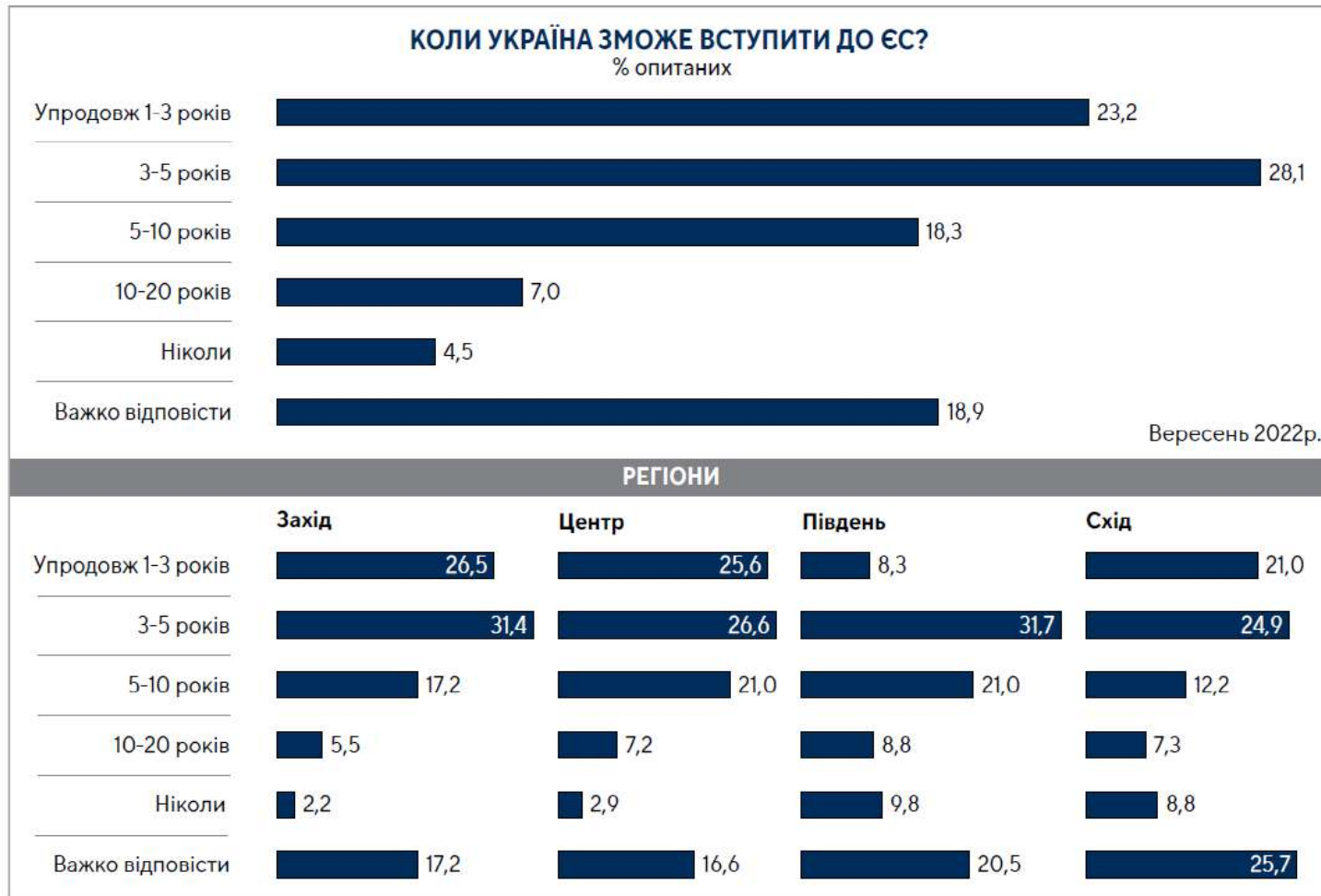
43. World Bank. 2003. The global public-private partnership to promote handwashing with soap (English): Water and Sanitation Program. Washington, DC: World Bank. URL: <http://documents.worldbank.org/curated/en/595521468314084067/The-global-public-private-partnership-to-promote-handwashing-with-soap>.

ДОДАТКИ

Додаток А



Додаток Б



Демонстраційний матеріал